

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Організація і методика контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання

Студентки 2 курсу, 6м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Фінансовий
контроль та аудит»

підпис студента

Сушко Анастасія
Володимирівні

Науковий керівник
докт. екон. наук
професор

підпис керівника

Назарова Каріна
Олександрівна

Гарант освітньої програми
докт. екон. наук
професор

підпис керівника

Назарова Каріна
Олександрівна

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем

Кафедра фінансового аналізу та аудиту

Спеціальність "Облік і оподаткування"

Спеціалізація "Фінансовий аналіз та аудит"

Затверджую

Зав. кафедри _____

К.О. Назарова

18 січня 2019 р.

**Завдання
на випускний кваліфікаційний проект (роботу)
студента**

Литвин Анастасія Володимирівна

1. Тема випускного кваліфікаційного проекту (роботи): Організація і методика контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання (на матеріалах ТОВ "Центр-Енергія", м. Київ).

Затверджена наказом ректора від 18.01.2019 р. № 140.

2. Строк здачі студентом закінченого проекту (роботи): 01.11.2019 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту):

Метою роботи є удосконалення організаційного та методичного забезпечення контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

Об'єктом дослідження є процес контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання ТОВ "Центр-Енергія", м. Київ.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні підходи до контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

4. Перелік графічного матеріалу (з точним визначенням обов'язкових креслень): діаграми та графіки динаміки основних показників ТОВ "Центр-Енергія", м. Бровари, з 2014 по 2018 роки; організаційно-інформаційна модель контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання; графік документообігу документів, в яких формується інформація, що використовується в процесі контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання; модель контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання; обґрунтування професійного судження контролера за результатами контролю; схеми, в яких наведена динаміка основних показників аналізу та контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання ТОВ "Центр-Енергія", м. Київ.

5. Консультанти по роботі (проекту), із зазначенням розділів проекту, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

6. Зміст випускового кваліфікаційного проекту (роботи)-перелік питань по розділах, що належить розробити:

Вступ (актуальність, сутність та стан проблеми, актуальність теми, обґрунтувати необхідність її дослідження, мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, зазначити науковців та практиків, які здійснили внесок у дослідження обраного напрямку).

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.

1.1. Контроль в умовах економіки з відкритим доступом.

1.2. Місце контролю в системі ефективного управління суб'єктом господарювання.

1.3. Оцінка чинного законодавства та наукових розробок з питань контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

Висновки до розділу 1.

Розділ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ "Центр-Енергія", м. Київ.

2.2. Оцінка системи бухгалтерського обліку як інформаційної бази контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

2.3. Організаційно - інформаційна модель контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

Висновки до розділу 2.

Розділ 3. СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.

3.1. Стан та напрями удосконалення організації контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

3.2. Стан та напрями удосконалення методики контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

3.3. Узагальнення та реалізація результатів контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

Висновки до розділу 3.

Висновки та пропозиції.

Список використаних джерел.

Додатки.

7. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів дипломної магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Розробка плану дипломної магістерської роботи	19.01.19 р.	
2	Збір, обробка та систематизація спеціальної літератури	01.03.19 р.	
3	Подання наукової статті на кафедру	01.06.19 р.	
4	Написання 1 розділу дипломної магістерської роботи	24.06.19 р.	
5	Написання 2 розділу дипломної магістерської роботи	02.09.19 р.	
6	Написання 3 розділу дипломної магістерської роботи	08.10.19 р.	
7	Написання вступу та висновків по дипломній магістерській роботі	14.10.19 р.	
8	Доопрацювання дипломної магістерської роботи згідно до зауважень наукового керівника	28.10.19 р.	
9	Представлення роботи на кафедру	01.11.19 р.	
10	Підготовка доповіді та ілюстрованого роздавального матеріалів	11.11.18 р.	
11	Попередній захист дипломної магістерської роботи	20.12.19 р.	

8. Дата видачі завдання

21 січня 2019 р.

Керівник роботи (проекту) _____

К. О. Назарова

Керівник магістерської програми _____

К.О. Назарова

Завдання прийняв до виконання студент магістеріуму _____

А.В. Литвин

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	11
1.1. Контроль в умовах економіки з відкритим доступом	11
1.2. Місце контролю в системі ефективного управління суб'єктом господарювання.....	18
1.3. Оцінка чинного законодавства та наукових розробок з питань контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.....	23
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	29
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ "Центр-Енергія", м. Київ	29
2.2. Оцінка системи бухгалтерського обліку як інформаційної бази контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання	34
2.3. Організаційно - інформаційна модель контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання	39
Висновки до розділу 2.....	43
РОЗДІЛ 3. СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	45
3.1. Стан та напрями удосконалення організації контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання	45
3.2. Стан та напрями удосконалення методики контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання	50
3.3. Узагальнення та реалізація результатів контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.....	55
Висновки до розділу 3.....	60
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ.....	77

ВСТУП

Актуальність теми. Незалежно від ситуації, яка складається в країні, в будь-який період економічної стабільності чи потрясінь – питання щодо розрахунків з оплати праці завжди має актуальне значення, оскільки оплата праці є досить важливою ланкою системи соціально-трудових відносин і найскладнішою у вирішенні соціально-економічною проблемою. Розрахунки з оплати праці – це одна з найбільш трудомістких ділянок перевірки, яка потребує значної уваги як бухгалтерів, так і контролерів. Досить часто в обліку розрахунків з оплати праці виникає багато умисних і ненавмисних помилок і порушень, які нерідко пов'язані з постійними змінами законодавства у сфері трудових відносин та мають бути виявлені при перевірці. Тому, вагомого значення набуває не тільки правильний облік розрахунків з оплати праці на підприємстві, а й дієвий контроль та аналіз за його здійсненням.

На сьогоднішній день важливо забезпечити систему управління суб'єкта господарювання необхідною та своєчасною інформацією для прийняття відповідних управлінських рішень щодо найбільш ефективного використання наявних трудових ресурсів. Для вдосконалення управління витратами на оплату праці та системою розрахунків з працівниками необхідно використовувати нові методи контролю, а також сучасні технічні засоби побудови різних інформаційних систем.

Актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи полягає у тому, що посилення контролю з боку держави за ефективним використанням трудових ресурсів суб'єкта господарювання набуває останніми роками першочергового значення, оскільки кількість порушень з даного питання залишається настільки значною, що потребує безперервного контролю та аналізу за ефективністю використання трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

Аналіз остатніх публікацій та досліджень. Актуальним визнається дане питання в економічній науці, адже проблемам контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання присвячені численні праці багатьох вчених: Н.С.

Барабаш, М.Т. Білухи, Д. Богиня, М. Болюх, Ю.А. Вериги, С.Ф. Голова, В.Ю. Гордополова, Є.В. Мниха, К.О. Назарової, В.С. Моссаковського, В.О. Шевчука та ін.

Незважаючи на значний внесок вчених у розвиток науки та практики контролю, залишається ще багато проблем методологічного та організаційно-практичного характеру, які потребують негайного розв'язання. Постійні зміни в нормативно-правовому забезпеченні бухгалтерського обліку та контролю діяльності суб'єкта господарювання вимагають перегляду існуючих організаційно-методичних засад контролю трудових ресурсів та фонду оплати праці працівників.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій з удосконалення організації та методики контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

Для досягнення зазначеної мети в роботі поставлено наступні **завдання**:

- ✓ надати характеристику трудовим ресурсам та контролю в умовах економіки з відкритим доступом;
- ✓ визначити місце і роль контролю трудових ресурсів в системі ефективного управління суб'єктом господарювання;
- ✓ оцінити діюче чинне законодавство та наукові розробки з питань контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання;
- ✓ надати організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «Центр-Енергія»;
- ✓ виявити особливості організації системи бухгалтерського обліку як інформаційної бази контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання;
- ✓ розглянути організаційно-інформаційну модель контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання;
- ✓ оцінити стан та напрями удосконалення організації контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання;
- ✓ визначити пріоритетні напрями удосконалення методики контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання;

✓ узагальнити результати контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

Об'єктом дослідження є процеси організації та методики контролю трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія».

Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних, методологічних та практичних аспектів контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання.

Методи дослідження. При дослідженні теоретичних аспектів обліку, аналізу та контролю ефективності використання трудових ресурсів та фонду оплати праці суб'єкта господарювання для визначення загальних напрямів розвитку та виявлення факторів, що впливають на їх облік та контроль, використовувались методи індукції та дедукції; для визначення й уточнення економічної сутності трудових ресурсів – метод порівняння. За допомогою абстрактно-логічного методу визначено оптимальний порядок застосування контрольних процедур під час перевірки витрат на оплату праці суб'єкта господарювання. Для удосконалення класифікації трудових ресурсів, використано метод причинно-наслідкового зв'язку; для аналізу стану внутрішнього контролю трудових ресурсів та фонду оплати праці суб'єкта господарювання – методи статистичного зведення.

Дослідження проводилось на базі ТОВ «Центр-Енергія». Аналізувалась його документальна база та особливості застосування методики обліку, аналізу та внутрішнього контролю ефективності використання трудових ресурсів та фонду оплати праці. Для написання випускної кваліфікаційної роботи використовувались дані фінансової, статистичної та управлінської звітності підприємства за 2014-2018 роки.

Інформаційною базою дослідження є фактичні показники фінансово-господарської діяльності ТОВ «Центр-Енергія». Для написання випускної кваліфікаційної роботи використовувались первинні документи, облікові реєстри і форми звітності досліджуваного підприємства. Інформаційним забезпеченням випускної кваліфікаційної роботи є нормативно-правові акти, що регулюють економічну діяльність підприємств, загальноекономічна і спеціальна література з питань обліку, аналізу та контролю ефективність

використання трудових ресурсів та фонду оплати праці, офіційні матеріали Державного комітету статистики, матеріали конференцій, дані бухгалтерського обліку і звітності досліджуваного підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів. У випускній кваліфікаційній роботі виконано комплексне дослідження організації та методики контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання. Запропоновані наукові положення та висновки, які мають наукову новизну, полягають у наступному:

- удосконалено методику контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання за допомогою функціонального складу модулю автоматизованого внутрішнього аудиту.

Практичне значення одержаних результатів випускної кваліфікаційної роботи полягає в тому, що розроблені в ній рекомендації та пропозиції спрямовані на удосконалення методики контролю трудових ресурсів і можуть бути впроваджені в господарську діяльність ТОВ «Центр-Енергія». Їх застосування посилить інформаційну, контрольну й управлінську функції бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці, підвищить ефективність аналітичної роботи і якість виконання зовнішніх та внутрішніх контрольних процедур.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати випускної кваліфікаційної роботи опубліковано у науковій статті «Оцінка ефективності використання трудових ресурсів», яка надрукована в збірнику наукових статей студентів КНТЕУ. Основні результати дослідження прийнято до впровадження ТОВ «Центр-Енергія», що підтверджено довідкою №56/12 від 5 листопада 2019 року.

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи викладено на 67 сторінках друкованого тексту; містить 1 таблицю, 7 рисунків, 20 додатків. Список використаних джерел налічує 93 найменування, із них 2 іноземних.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Контроль в умовах економіки з відкритим доступом

В умовах економіки з відкритим доступом контролю підлягає вся господарсько-фінансова діяльність підприємства, що спонукає підприємців відповідально ставитися до виконання своїх обов'язків. З іншого боку, ліквідуються умови, які породжують безгосподарність. Контроль у цьому випадку покликаний виявляти подібні явища і сприяти їх ліквідації, реалізуючи при цьому профілактичну функцію [8, 35, 45]. Інформаційна функція полягає в тому, що одержана під час контролю інформація є підставою для прийняття відповідних рішень і проведення коригуючих дій, завдяки яким забезпечується нормальне функціонування об'єкта, що перевіряється. У процесі контролю виявляють не тільки недоліки, а й позитивні сторони діяльності. Останні як передовий досвід можуть стати надбанням інших суб'єктів господарювання, завдяки чому реалізується мобілізуюча функція контролю.

Попередніми поколіннями вчених багато зроблено в дослідженнях, спрямованих на вивчення природи розвитку контролю як науки, теорії та практики. Теоретичні та практичні аспекти методології, методики і організації контролю в різних галузях розглянуті в роботах Р. Адамса, В.Д. Андрєєва, Е.А. Аренса, Н.П. Баришнікова, І.А. Белобжецького, Н.Г. Белова, С.М. Бичкової, М.Т. Білухи, В.В. Бурцева, Ф.Ф. Бутинця, Е.А. Вознесенського, А.В. Газаряна, Ю.А. Данілевського, Ф.З. Дефліза, І.К. Дрозд, В.Б. Івашкевича, Є.В. Калюги, Д.Р. Кармайкла, А.Н. Кизілова, М.Д. Корінька, Є.А. Кочеріна, Л.М. Крамаровського, Д.К. Лоббека, А.К. Макальської, В.Ф. Максимової, М.В. Мельник, О.А. Миронової, Р. Монтгомері, С.М. Петренко, Дж. Робертсона, В.В. Скобари, А.М. Соніна, Л.В. Сотникової, Л.І. Хоружій, Л.В. Чижевської, А.А. Шапошникова, В.О. Шевчука, А.А. Шпіга та ін. [3, 31]. Проте в них

практично не висвітлюється проблематика адаптації і синтезу теорії і методології контролю, визнаних в нашій країні ще в минулому столітті, з концептуальними розробками з організації внутрішнього контролю, що мають широке практичне застосування в світі. Безпосередньому розвитку науки контролю не присвячено досі жодного монографічного дослідження. Ще немає робіт, в яких комплексно досліджувалися б проблеми теорії, методології та практики, сутності, функціональних проявів і структури контрольно-ревізійної діяльності. У кращому випадку вони лише попутно розглядалися при розробці окремих проблем контролю. Крім того, багато аспектів і функцій господарського контролю зовсім не досліджені у вітчизняній літературі, що позначилося на вирішенні ряду наукових та практичних проблем.

Відсутність комплексних досліджень теорії, методології та методики формування систем внутрішнього контролю обмежує їх можливості й не дозволяє повною мірою реалізувати переваги корпоративного управління [74]. Сучасні системи контролю не достатньо виконують властиві даному інституту функції з усунення інформаційної асиметрії і підвищення результативності бізнесу, особливо в умовах його консолідації. Недооцінка ролі й традиційний підхід, що зберігається, до формування системи контролю звужують межі отримання економічними суб'єктами корисної та профільної інформації контрольного характеру [24]. Все це передбачає необхідність переосмислення існуючої теорії і практики функціонування системи контролю, розробку концепції їх оцінки і формування стосовно взаємопов'язаних підприємств.

Кожна епоха розвитку цивілізації відкриває для себе й відповідні способи вирішення основних проблем. Історія засвідчує, що разом зі зміною природи господарської діяльності оновлюються методи, форми та види контролю, досягається певна стадія розвитку його можливостей [16, 35]. Об'єктами контролю стають нові процеси та сегменти, ускладнюється сукупність фактів господарського життя, що при недосконалому законодавстві підвищує ступінь ризику і значущість контрольної діяльності. Важливого значення набуває дослідження питань процесу формування науки, розробки базових законів,

категорій і принципів контролю, вироблення конкретних пропозицій з його удосконалення і регулювання.

Наука про контроль формувалася не одне десятиліття і нею в якійсь мірі напрацьовані власні теорія, методологія і організація. Об'єктивний хід розвитку науки підготував ґрунт для діалектичного узагальнення результатів дослідження, критичної оцінки існуючих уявлень, понять, теорій. В даний час назріла необхідність розвитку нової концепції контролю, заснованої на узагальненні міжнародної і вітчизняної науки та практики, що відповідає сучасним вимогам розвитку економіки [44, с. 136]. У міру поглибленого проникнення людини в сутність контролю виявляються його нові зв'язки, властивості та закономірності, разом з тим виникають нові логіко-гносеологічні проблеми. Все це вимагає філософського осмислення, пов'язаного з подальшою розробкою теорії, категорій контролю, а також з аналізом тих функцій, які виконує ця наука у сфері пізнання і практики. Серед завдань, що стоять нині перед ученими, особливо важливими є подальша розробка наукової теорії контролю, значення якої в подальшому розвитку економіки безперервно зростає.

Постійне зростання кількості порушень і відхилень у сфері економічної діяльності свідчить не тільки про необхідність посилення контролю, але й вказує на те, що економічний механізм господарювання є недосконалим та має дуже багато слабких сторін, що сприяє скоєнню злочинів. Глобалізація, екологічна криза, вихід на технології нового покоління і на нові джерела енергії вимагають від системи контролю на початку XXI ст. переходу від стратегій аналізу до стратегій синтезу [14, с. 139]. Перш за все це стосується синтезу контролю і обліку, фінансів, права та економіки. Пізнання обумовлюється практикою, але потім саме ж прямує до практичного оволодіння дійсністю. Від практики до теорії і від теорії до практики, від дії до думки і від думки до дійсності – така загальна закономірність відносин людини в навколишній реальності. Практика є початком, вихідним пунктом і одночасно природним завершенням будь-якого процесу пізнання. Недостатня теоретична

розробленість проблеми формування контролю на всіх рівнях управління, необхідність у подальшому розвитку теорії і методології контролю за трудовими ресурсами, пошуку методичних підходів його здійснення, необхідність подальшого розвитку теорії і методології контролю як науки, а також потреба в нових практичних підходах до організації контролю трудових ресурсів зумовили актуальність теми дослідження, його мету і завдання

У сучасних умовах господарювання особливої актуальності набуває питання ефективності контролю трудових ресурсів. Достатня забезпеченість підприємств потрібними трудовими ресурсами, їхнє раціональне використання, високий рівень продуктивності праці мають велике значення для підвищення ефективності функціонування будь-якого підприємства. Вчасно отримати інформацію про недоліки у роботі працівників, втрати робочого часу, погіршення продуктивності праці, виявити причини та визначити заходи щодо їх усунення дозволяє система контролю [16].

Трудові ресурси виступають стимулюючим фактором ефективного розвитку сучасних підприємств. Недостатній, неадаптований кадровий потенціал суб'єктів господарювання є причиною низької ефективності праці. Ефективність функціонування організації та її структурних підрозділів найбільшою мірою залежить від людини – безпосереднього учасника та керівника всіх процесів [38, с. 98]. В такому разі на перший план виходять інтелектуальні та професійні здібності, які визначають можливості підприємства ефективно функціонувати, тобто раціонально розподіляти ресурси і одержувати відповідний ефект. Рівень розуміння керівництвом значимості людського фактору у розвитку організації має визначальний вплив на ефективність праці, а отже і на ефективність роботи підприємства в цілому. Таким чином, питання про роль трудових ресурсів у складі ресурсного потенціалу підприємства є актуальним.

Проаналізувавши статистичні данні України, можна сказати, що через кризовий стан економіки, багато підприємств опинилися у складному становищі. Через нестабільність навколишнього середовища, багато

підприємств стають банкрутами. Чимало людей залишаються безробітними, через це страждає економіка країни та її благоустрій серед країн Європи Україна переживає етап спаду всіх чинників розвитку економіки (дод. А, рис. А.1.1. та рис. А.1.2) [20]. Криза являє собою глибокий розлад державної фінансової системи, який проявляється у падінні і нестабільності валютного курсу. Безробіття набуває масового характеру та становить реальну загрозу для державного та суспільного добробуту, воно призводить до зростання напруги на ринку праці, поширює розвиток вимушеної неповної та неформальної зайнятості.

Немає сумніву, що сприятливіші природні умови і багатші природні ресурси, то більше шансів налагодити в країні ефективне господарство. Однак якщо не буде кому реалізовувати надане природою, то всі її багатства залишатимуться лише природними компонентами: корисні копалини – гірськими породами, земельні ресурси – ґрунтом, водні ресурси – річками та озерами, лісові ресурси – рослинністю тощо. Тільки за участі людини природні компоненти набувають властивостей ресурсів і можуть приносити користь. Проте не всі люди здатні забезпечувати таке дивовижне перетворення. Як і в інших державах, у нашій країні тільки частина її населення бере участь у суспільній праці, маючи професійні знання, здібності та фізичні сили. Наскільки велика ця частина населення, частина трудових ресурсів, – питання для нашої країни життєво важливе.

Трудові ресурси – це всі працюючі на підприємстві громадяни, які вкладають свою працю, фізичні та розумові здібності, знання, практичні навички у виробничо-фінансову діяльність для виконання місії підприємства та досягнення його цілей [1, 11]. Відмінність трудових ресурсів від інших видів ресурсів підприємства полягає в тім, що кожен найманий робітник може відмовитися від запропонованих йому умов і зажадати зміни умов праці і модифікації неприйнятних, з його погляду, робіт, перенавчання іншим професіям і спеціальностям чи у кінцевому рахунку, може, нарешті, звільнитися з підприємства по власному бажанню. Отже, робітники

підприємства є головним ресурсом кожного підприємства, від якості й ефективності використання якого багато в чому залежать результати діяльності підприємства і його конкурентоздатності. Трудові ресурси надають руху матеріально-речовинним елементам виробництва, створюють продукт, вартість і додатковий продукт у формі прибутку.

Успіх будь-якої трудової діяльності характеризується її ефективністю. Під ефективністю праці треба розуміти соціально-економічну категорію, яка визначає ступінь досягнення тої чи іншої цілі, співвіднесеної зі ступенем раціональності витрачання використаних при цьому ресурсів. Таке визначення відображає поняття ефективності з якісного боку як співвідношення між результативністю праці та економічністю виробничих витрат. З кількісного боку поняття ефективності визначається як частка відділення отриманого ефекту (результату) на понесені при цьому витрати.

Аналіз теоретичних джерел показав, що потенціал підприємства базується на різних ресурсах, а його величина залежить від кількості та якості ресурсів підприємства, оптимального їх сполучення [38, с. 98]. Таким чином, ресурсний потенціал являє собою можливості ресурсів, що можуть бути приведені до дії в процесі виробництва. Джерелами формування ресурсного потенціалу підприємства є природні ресурси виробничого призначення, основні та оборотні засоби підприємства, інформаційні, фінансові та трудові ресурси, які є найбільш складним видом ресурсів у складі ресурсного потенціалу підприємства.

Трудовими ресурсами є населення у працездатному віці, яке оцінюють за трьома параметрами: соціально-демографічному, професійно-кваліфікаційному та культурно-освітницькому [53, с. 76]. Вони розглядаються деякими авторами [76, с. 286; 87, с.223] як економічно активне, працездатне населення, частина населення, що володіє фізичними та духовними здібностями для участі в трудовій діяльності. Як планово-обліковий показник трудові ресурси – це працездатне населення в працездатному віці, а також особи, що знаходяться за межами працездатного віку, але фактично працюють. Виключаються з

трудоу ресурсів непрацюючі інваліди I та II групи та особи у працездатному віці, які достроково вийшли на пенсію згідно встановлених пільг, пов'язаних з особливими умовами праці [38, с. 98]. Наведемо класифікацію трудових ресурсів суб'єктів господарювання (дод. Б, рис. Б.1.3).

Трудові ресурси є частиною населення певної території, а об'єктивними умовами існування людини є потреби, які, в свою чергу, є вихідною категорією відтворення. Таким чином, трудові ресурси підприємства обумовлюють його розширене відтворення, є вирішальними у функціонуванні підприємства і основою ресурсного потенціалу. Трудові ресурси характеризують кількісно та атрибутивно. Кількість визначається чисельністю працівників, що характеризує потенційну масу живої праці, яку має суспільство в даний момент часу для задоволення власних потреб, в тому числі для відтворення. Їх атрибутивними характеристиками є структура, знання, професійний склад, кваліфікація, навички, досвід роботи, стан здоров'я, освіта, здатність до творчості, активність, вік. Від кількості та якості робочої сили залежить продуктивна здатність підприємства, разом з тим, підприємства самостійно визначають потребу у трудових ресурсах, їхню структуру та кваліфікаційний склад.

Труд людини з часом замінюється машинним за рахунок перетворення техніки, технології, вдосконалення організації виробництва, праці та управління, рівня професійних знань та досвіду. Робоча сила взаємозамінна з іншими видами виробничих ресурсів, а її характеристики завжди адекватні виробленій продукції. Суспільно-економічний розвиток багатьох країн свідчить, що після глибоких кризових явищ, війн та катаклізмів, які призвели до знищення переважної більшості матеріального капіталу, саме завдяки збереженим суб'єктивним знанням про застосування машин і механізмів, здатності людей отримувати та створювати об'єктивні знання відбувалося відтворення втраченого матеріального багатства.

Таким чином, сучасні підприємства потребують постійного підвищення якості робочої сили. Вища освіта, достатня професійна підготовка, спеціальні знання та творчий підхід є важливою умовою високопродуктивної роботи усіх

працюючих. Зростає чисельність робітників з вищою та технічною освітою – 90% зайнятих. Через економічне становище збільшується міграція фахівців. Основними виробниками та споживачами є трудові ресурси, тому потрібно вирішувати проблеми з їх використанням. Недоцільне використання робочої сили призводить до виникнення проблем у самій економіці, що поступово знижує рівень життя населення. Це впливає на рівень суспільного виробництва та на загальний розвиток держави. Трудові ресурси займають важливе значення у розвитку країни і вимагають особливої уваги.

1.2. Місце контролю в системі ефективного управління суб'єктом господарювання

Зміни що відбуваються в економіці країни, необхідність покращення державного та регіонального управління зі збереження та розвитку трудового потенціалу, падіння ефективності виробничої діяльності, продуктивності праці, наявність безробіття, неповне використання робочого часу, незбалансованість параметрів робочих місць з кількісними та якісними характеристиками трудового потенціалу свідчить про зниження ефективності його використання. Саме удосконалення системи контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання дозволить удосконалити управління за ефективним їх використанням та оптимізацією відрахувань на заробітну плату.

Головне завдання організації праці у суб'єкта господарювання полягає в тому, як підвищити продуктивність праці за рахунок таких заходів [77, 78]:

визначення найбільш раціональної кооперації чи розділення виробничих процесів по робочих місцях у виробничих підрозділах відділеннях, дільницях, які надають послуги споживачам;

удосконалення трудових процесів шляхом розробки і впровадження прогресивних методів і прийомів праці;

покращення оснащення робочих місць;

визначення найбільш оптимальної послідовності виконання виробничих функцій при наданні послуг;

впровадження раціональних і економічних з точки зору використання робочого часу графіків роботи, режимів праці та відпочинку;

удосконалення нормування праці на основі виявлення резервів робочого часу;

підвищення кваліфікаційного рівня працівників.

Загальним негативним проявом усіх особливостей трудових ресурсів суб'єкта господарювання є неповне їх використання і відносно невисока річна продуктивність праці. Відповідно, зміни в складі та чисельності працівників зумовлюють трансформацію в кількісному і якісному складі трудових ресурсів. Кількісні показники складаються з даних про чисельність і склад трудових ресурсів відповідно статі, віку, місцю проживання.

Якісні показники охоплюють освітній рівень, професійно-кваліфікаційну структуру й інші характеристики трудових ресурсів. Якісний склад трудового потенціалу підприємства відображає його інтенсивну складову – освітній рівень, професійно-кваліфікаційну структуру, інші характеристики трудових ресурсів [1, с. 57]. В цілому, бухгалтерський облік є основною інформаційною базою, яка забезпечує функціонування всіх елементів управління, в тому числі контролю. Основними цілями контролю як функції управління на підприємстві є забезпечення: планового здійснення господарського процесу; стандартів якості наданих послуг; ефективності діяльності підприємства; фінансової конкурентоспроможності підприємства; гарантій належного виконання управлінського рішення; встановлення зворотного зв'язку в процесі управління.

Тому внутрішній контроль в управлінні трудовими ресурсами об'єктивно необхідний для успішного функціонування системи, а його відсутність приводить до непередбачених соціально-економічних наслідків. Внутрішній контроль є однією із функцій управління господарською діяльністю підприємства. Одним із його вирішальних завдань є надання інформації про діяльність підприємства для прийняття ефективних управлінських рішень, що

можливе лише за раціональної його організації. Організуючи систему внутрішнього контролю на підприємстві необхідно дотримуватися системного підходу, що забезпечує його найбільшу результативність та, в свою чергу, визначає раціональність контрольної діяльності [14, с.139]. Ефективна організація внутрішнього контролю є одним із заходів, спрямованих на вдосконалення управління підприємством, яка забезпечує високий рівень виконання його завдань, чіткий порядок у його веденні. Таким чином, правильна організація внутрішнього контролю на підприємстві забезпечить керівництво та власників достовірною інформацією про стан справ і на основі цього визначить перспективи його подальшої діяльності. Внутрішній контроль є невід'ємним елементом системи управління, від якого залежить якість прийнятих управлінських рішень. Місце контролю в системі управління діяльністю суб'єкта господарювання наведено на рис.1.1.

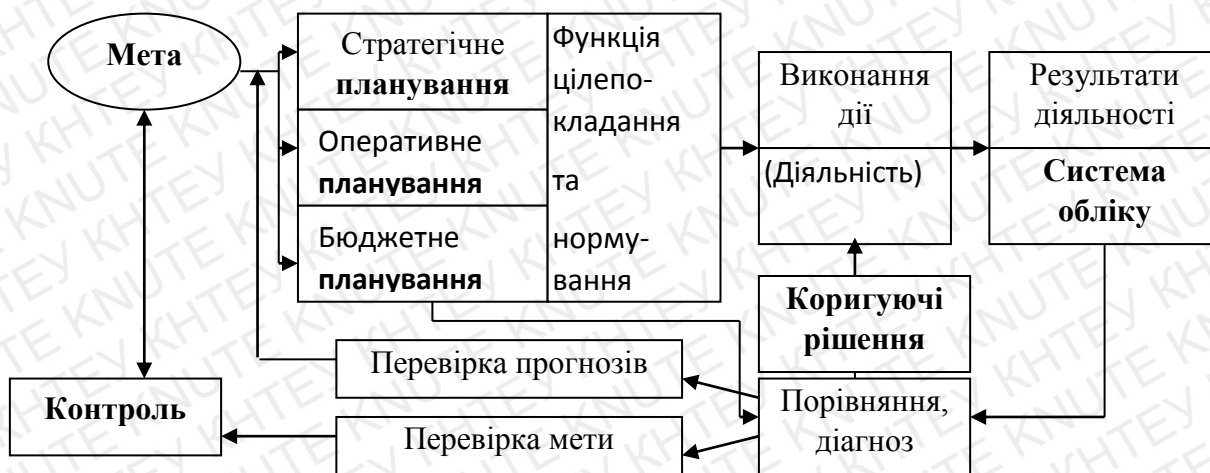

Рис. 1.1. Місце контролю в системі управління діяльністю суб'єкта господарювання*

[Удосконалено автором на підставі [49, 72]

Суб'єктами внутрішнього контролю виступають особа або група осіб, які наділені відповідними правами та обов'язками зі здійснення контрольних функцій над об'єктами контролю. Суб'єктами внутрішнього контролю виступають: а) суб'єкти організації (керівник, власник або підпорядкований йому орган - на них покладено обов'язок організувати контрольну діяльність на

підприємстві); б) суб'єкти здійснення контролю (працівники підприємства, які підпорядковані керівнику підприємства; підрозділи апарату управління, на яких делеговано контрольні функції адміністрацією). Суб'єкти внутрішнього контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання структуруються наступним чином (дод. В, рис. В.1.4).

Взагалі, контроль трудових показників суб'єкта господарювання є одним із засобів удосконалення практики планування і керівництва у сфері праці. Він припускає вивчення рівня та динаміки будь-якого окремого показника в тісному зв'язку і взаємозалежності від зміни рівня і динаміки всіх інших. Необхідність контролю викликана потребою саморегулювання його діяльності, моніторингу за діяльністю інших суб'єктів господарювання. Контроль сьогодні стає основним незалежним джерелом інформації для виявлення причин порушень, а також прийняття рішень щодо запобігання тим чи іншим порушенням.

Показники звітності контролю діяльність свідчать про значну кількість та обсяги фінансових порушень [57, с. 18]. Це є наслідком неспроможності існуючої системи фінансового контролю ефективно здійснювати державні функції з контролю на державному, регіональному та місцевому рівні. У кожному звітному періоді, як і при кожному інспектуванні, можуть бути виявлені різні порушення зі значними сумами, але протягом значного часу характерними продовжують залишатися такі порушення, як: зайва оплата за виконані роботи, надані послуги внаслідок завищення їх вартості чи обсягів; порушення законодавства з оплати праці, штатної дисципліни; нецільове витрачання коштів; недоотримання фінансових ресурсів; недоотримання фізичними особами належних їм виплат; недостачі коштів та матеріальних цінностей, та інші.

Обсяги фінансових порушень залежать в основному не від тієї чи іншої галузі економіки, а передусім від обсягів фінансування, вартості матеріальних ресурсів, які знаходяться у розпорядженні суб'єкта господарювання, та від наявності та якості нормативно-правового та організаційно-методологічного

забезпечення, яке регулює їх використання, відношення керівництва об'єктів до наслідків свого управління. Порушення які стосуються розрахунків з оплати праці, є найважчими за своїми наслідками: завищення нарахувань та відрахувань з заробітної плати працівника підприємства призводить до завищення витрат та порушує норми КзПП, та інших норм законодавства і призводить до значних штрафних санкцій; заниження нарахувань та відрахувань з заробітної плати працівника призводить до недоплати до бюджету податків і зборів і також призводить до значних штрафних санкцій.

Є тільки одна можливість уникнути таких відхилень – періодичний контроль та перевірки розрахунків з оплати праці. Правильна організація контролю за витрачанням коштів на оплату праці є одним із важливих етапів комплексної ревізії діяльності підприємств. Серед основних проблем створення ефективного контролю можна виділити наступні: недосконале правове поле та методологічне забезпечення; відсутність єдиного методологічного забезпечення фінансового контролю в частині встановлення системи економічних показників (критеріїв), які відображають стан фінансової дисципліни, та методики їх розрахунку; відсутність дієвої системи внутрішнього контролю; недостатня увага контрольним діям, які забезпечують профілактичну функцію контролю; громіздка та неефективна організаційно-функціональна структура системи фінансового контролю; незабезпечення належної взаємодії між органами державного фінансового контролю, що посилює дублювання і паралелізм в роботі; незадовільний стан фінансової дисципліни.

Таким чином, здійснюючи контрольні дії, вживаючи заходи щодо усунення виявлених вад і порушень та запобігання їм у подальшому, органи контролю тим самим сприяють наповненню бюджетів і держфондів, скороченню потреби у бюджетних коштах і попереджають фінансові порушення та злочини.

1.3. Оцінка чинного законодавства та наукових розробок з питань контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання

Організація контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання не може здійснюватися без відповідного нормативного-правового забезпечення. Формування такого забезпечення відбувалося протягом багатьох років, і на даний час знаходиться в умовах постійних змін під впливом економічних, політичних та соціальних чинників. Дослідимо сукупність нормативних документів, які регулюють питання обліку, аналізу та контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання (дод. Г, табл. табл. Г.1.1). Законодавча база України є головним стимулюючим та регулюючим чинником в розвитку діяльності підприємств. Основним законодавчим актом є конституція України, на якій базується все законодавство, у тому числі і законодавство про працю.

У ст. 43-46 Конституції України визначено, що кожен має право на працю, на відпочинок, на соціальний захист, на безпечні і здорові умови праці і на заробітну плату, причому не нижче встановленого мінімуму. Кожен громадянин має право на своєчасне отримання винагороди за свою працю і це його право захищається законодавством. Держава при цьому повинна створювати умови, необхідні громадянинові для повної реалізації своїх прав [66, 67].

Кодекс законів про працю України визначає правові засади і гарантії здійснення громадянами України права розпоряджатися своїми здібностями до продуктивної і творчої праці. Кодекс законів про працю України регулює трудові відносини всіх працівників, сприяючи зростанню продуктивності праці, поліпшенню якості роботи, підвищенню ефективності суспільного виробництва і піднесенню на цій основі матеріального і культурного рівня життя трудящих, зміцненню трудової дисципліни і поступовому перетворенню праці на благо суспільства в першу життєву потребу кожної працездатної людини. Законодавство про працю встановлює високий рівень умов праці, всебітню охорону трудових прав працівників [32].

Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 108/95-ВР визначає економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах, на підставі трудового договору з підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та господарювання, а також з окремими громадянами та сфери державного і договірною регулювання оплати праці і спрямований на забезпечення відтворювальної і стимулюючої функцій заробітної плати [67]. Одним з головних законів для ведення бухгалтерського обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 6.07.99р. № 996-XIV [65]. Цей документ передбачає єдині засади організації обліку і звітності для всіх підприємств, установ і організацій, що є юридичними особами за законами України.

Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73 [61], було прийняте з метою наближення обліку та подання фінансової звітності за національними стандартами до міжнародних, що привело до змін у назві та змісті фінансової звітності. Запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності дасть змогу залучити іноземних інвесторів і розширити експортні можливості України, що у свою чергу забезпечить майбутнє процвітання економіки.

Облікове відображення витрат на оплату праці здійснюється відповідно Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. №318. Положенням визначені принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності; визнання витрат; склад витрат; розкриття інформації про витрати у Примітках до фінансової звітності, класифікація тощо [63].

Невід'ємною складовою нормативного забезпечення обліку видатків є застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого

Наказом Міністерства Фінансів України №291 від 30.11.99 р. (зі змінами та доповненнями). Затверджений план рахунків відповідає Програмі реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів і запроваджується на підприємстві за рішенням керівника. Містить перелік рахунків та субрахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, а також схеми реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності в бухгалтерського обліку [58]. Нормативно-правове регулювання контролю витрат на оплату праці здійснюється відповідними законами, постановами, положеннями та іншими законодавчими документами.

Провідним нормативним актом є Закон України 26.01.1993 № 2939-ХІІ «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [68]. В ньому зазначаються головні завдання і функції, що покладені на органи державного контролю; сутність державного аудиту та інспектування; порядок здійснення фінансування органу державного фінансового контролю; повноваження, обов'язки та відповідальність посадових осіб, що здійснюють ревізії; порядок проведення ревізій у бюджетних установах. Зміни, також внесені до Кодексу законів про працю України, стосуються зокрема нових правил допуску працівників до роботи, а також введення фінансових санкцій для юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців за порушення законодавства про працю.

Варто зазначити, що нормативно-правове забезпечення, що регулює організацію контролю трудових відносин розроблено значно слабше, на відміну від нормативно-правової бази обліку і звітності. Відповідне нормативно-правове забезпечення обліку і контролю трудових відносин є запорукою ефективної та оперативної організації контролю суб'єкта господарювання. Адекватне, своєчасне, дієве та узгоджене нормативно-правове забезпечення є необхідною умовою стабільної діяльності та фінансової успішності функціонування суб'єкта господарювання та виконання поставлених завдань та цілей.

Питання організації та методики контролю трудових відносин розглядали М.Т. Білуха [8], В.М. Жук, Г.Г. Кірейцев, С.О. Левицька, В.Б. Моссаковський, П.Т. Саблук, В.Я. Савченко, І. В. Саух, В.В. Сопко [80], Л.К. Сук, Л.М. Чернелевський, Ю.С. Цал-Цалко та інші. На думку І. В. Саух, для соціального захисту і матеріальної зацікавленості працівників необхідно постійно удосконалювати систему оплати праці з урахуванням кількості працівників, якості праці, умов праці і її результатів. Для цього потрібно постійно проводити перевірку розрахунків з персоналом, яка передбачає контроль за дотриманням чинного законодавства про працю, правильністю нарахування заробітної плати і проведення утримань з неї, а також правильністю ведення бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці. Автори підручника [49], зокрема, В.М. Мурашко вважають, що під час здійснення контролю як внутрішнього, так і зовнішнього, важливо розмежовувати відповідні законодавчі акти та діючі нормативи, які регулюють бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці, а також слугують невід'ємним покращуючим елементом для проведення внутрішньої перевірки.

Щодо системи контролю, ми погоджуємося з думками науковців А.П. Макаренко, І.В. Боюк [42], які зазначають, що контроль розрахунків з оплати праці є однією з найважливіших і найскладніших ділянок роботи, оскільки безпосередньо стосується економічних інтересів усіх працівників підприємства та відіграє важливу роль у системі управління. Це пов'язано з тим, що облік праці і заробітної плати є трудомістким, потребує уваги і сконцентрованості, оскільки пов'язаний з обробкою великої кількості первинної інформації, має багато однотипних операцій.

Таким чином, неважко помітити, що питання, пов'язані з контролем трудових ресурсів, знайшли досить широке відображення в спеціальній літературі. Разом з тим, дослідження проблем контролю за організацією праці та її оплати на підприємствах залишаються актуальними та потребують нових досліджень.

Висновки до розділу 1

Дослідження питань сучасного стану та перспектив розвитку трудових ресурсів в Україні, місця і ролі контролю трудових ресурсів в системі управління суб'єкта господарювання та аналіз нормативно-правової бази і огляд спеціальної літератури з питань дослідження дають змогу зробити наступні висновки:

1. У сучасних умовах господарювання особливої актуальності набуває питання ефективності використання трудових ресурсів. Достатня забезпеченість підприємств потрібними трудовими ресурсами, їхнє раціональне використання, високий рівень продуктивності праці мають велике значення для підвищення ефективності функціонування будь-якого підприємства. Вчасно отримати інформацію про недоліки у роботі працівників, втрати робочого часу, погіршення продуктивності праці, виявити причини та визначити заходи щодо їх усунення дозволяє система контролю.

2. Трудові ресурси виступають стимулюючим фактором ефективного розвитку сучасних підприємств. Недостатній, неадаптований кадровий потенціал суб'єктів господарювання є причиною низької ефективності праці. Ефективність функціонування організації та її структурних підрозділів найбільшою мірою залежить від людини – безпосереднього учасника та керівника всіх процесів.

3. Внутрішній контроль є однією із функцій управління господарською діяльністю підприємства. Одним із його вирішальних завдань є надання інформації про діяльність підприємства для прийняття ефективних управлінських рішень, що можливе лише за раціональної його організації. Організуючи систему внутрішнього контролю на підприємстві необхідно дотримуватися системного підходу, що забезпечує його найбільшу результативність та, в свою чергу, визначає раціональність контрольної діяльності. Ефективна організація внутрішнього контролю є одним із заходів, спрямованих на вдосконалення управління підприємством, яка забезпечує

високий рівень виконання його завдань, чіткий порядок у його веденні. Таким чином, правильна організація внутрішнього контролю на підприємстві забезпечить керівництво та власників достовірною інформацією про стан справ і на основі цього визначить перспективи його подальшої діяльності.

4. Організація контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання не може здійснюватися без відповідного нормативно-правового забезпечення. Формування такого забезпечення відбувалося протягом багатьох років, і на даний час знаходиться в умовах постійних змін під впливом економічних, політичних та соціальних чинників.

5. Відповідне нормативно-правове забезпечення обліку і контролю трудових відносин є запорукою ефективною та оперативною організації контролю суб'єкта господарювання. Адекватне, своєчасне, дієве та узгоджене нормативно-правове забезпечення є необхідною умовою стабільної діяльності та фінансової успішності функціонування суб'єкта господарювання та виконання поставлених завдань та цілей.

РОЗДІЛ 2

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «Центр-Енергія», м. Київ

Об'єктом дослідження даної випускної кваліфікаційної роботи і базою для впровадження розроблених пропозицій є ТОВ «Центр-Енергія», м. Київ. Товариство «Центр-Енергія» є юридичною особою, діє на основі повного господарського розрахунку, самофінансування та самокупності, має самостійний баланс, поточні та валютні рахунки, круглу печатку з своїм найменуванням, кутовий штамп та інші штампи, фірмові бланки, емблему, знак для товарів і послуг, інші реквізити, передбачені для підприємств. Товариство здійснює господарську діяльність з метою отримання прибутку.

Товариство не відповідає по зобов'язаннях Учасників. Учасники Товариства несуть відповідальність по зобов'язаннях Товариства тільки в межах своїх вкладів до Статутного (складеного) капіталу. Учасники, які не повністю внесли вклади, відповідають по зобов'язанням Товариства у межах невнесеної частини вкладу у випадках ліквідації Товариства та накладення стягнення на майно. Товариство не відповідає по зобов'язанням держави, держава не відповідає по зобов'язанням Товариства. Товариство відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, на яке відповідно до діючого законодавства може бути звернуто стягнення.

ТОВ «Центр-Енергія» у своїй діяльності зобов'язане дотримуватись положень установчих документів та вимог чинного законодавства України, а також має інші обов'язки, встановлені законодавством для підприємств в Україні. ТОВ «Центр-Енергія» зобов'язане здійснювати бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, вести статистичну та податкову звітність і подавати їх в установленому обсязі у відповідні державні органи.

ТОВ «Центр-Енергія» самостійно обирає шляхи досягнення статутних завдань, здійснює господарське та фінансове планування своєї діяльності, формування, розміри та форми оплати праці працівників. Товариство має право займатися будь-якими видами діяльності, що відповідають статутним завданням та не суперечать чинному законодавству України. Діяльність ТОВ «Центр-Енергія» полягає в ремонті і технічному обслуговуванні готових металевих виробів. Організаційна структура ТОВ «Центр-Енергія» наведена на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «Центр-Енергія»

Грошові кошти ТОВ «Центр-Енергія» зберігаються на поточному та інших рахунках в установах державних та комерційних банків. Касові та розрахункові операції проводяться у відповідності з встановленими правилами. Право першого підпису на платіжних документах даним Статутом надається Директору, з правом доручати такий підпис іншим особам на розсуд самого Директора. Право другого підпису надається належним чином уповноваженим Директором особам. Реорганізація (злиття, поділ, приєднання, виділення, перетворення) Товариства відбувається за рішенням Зборів Учасників та у відповідності з вимогами чинного законодавства.

Інформаційною основою аналізу є матеріали бухгалтерської звітності за 2014-2018 рр. (дод. Д.1-Д.4), оборотна відомість по рахунках, на яких ведеться аналітичний облік операцій підприємства, матеріали оперативного та управлінського обліку. Аналіз динаміки активів (дод. Ж, табл. Ж.2.2) та джерел формування майна (дод. З, табл. З.2.3) ТОВ «Центр-Енергія» за 2014-2018 рр. представлено на рис. 2.2 та рис. 2.3. Необоротні активи з кожним роком зростають, зокрема, у 2014 р. необоротні активи становили 8042 тис. грн та до кінця аналізованого періоду зросли майже вдвічі, на 7090 тис. грн та становили 15132 тис. грн, що є позитивним для підприємства.

Рис. 2.2. Динаміки активів ТОВ «Центр-Енергія» за 2014-2018 рр.

Проаналізувавши дані, можна зробити висновок, що ТОВ «Центр-Енергія» розвивається і здійснює свою діяльність ефективно. Дохід від реалізації в 2017 році збільшився на 3430,8 тис. грн, або на 25,3 %. Однак, внаслідок збільшення витрат на 475,6 тис. грн зменшився чистий прибуток на 0,5 тис. грн. Проте, збільшився чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 2291,7 тис. грн., тобто на 21,6%. Дохід від реалізації, в 2018 році, збільшився майже вдвічі (на 32 %), витрати зменшилися на 13 %, що призвело до зростання чистого доходу від реалізації продукції на 34,6 % та чистого прибутку на 114,3 %.

Рис. 2.3. Динаміки джерел формування майна ТОВ «Центр-Енергія» за 2014-2018 рр.

Одним з найважливіших завдань підприємства в сучасних умовах є підвищення ефективності використання основних засобів працівниками підприємства. Ступінь вирішення цього завдання оцінюється шляхом вивчення в статистичній динаміці та порівняння з підприємствами – аналогами системи показників ефективності використання основних засобів (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка показників ефективності використання основних засобів працівниками ТОВ «Центр-Енергія» за 2014-2018 рр.

Показник	Значення					Відносне відхилення, %			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017
1. Фондовіддача	10,5	10,9	11,5	12,8	12,5	3,8	5,5	11,3	-2,34
2. Фондомісткість	0,08	0,08	0,09	0,08	0,08	-	12,5	-11,11	-
3. Рентабельність основних засобів	0,69	0,61	0,64	0,53	0,84	-11,59	4,91	-17,19	58,49

Фондовіддача та фондомісткість є узагальнюючими показниками оцінки ефективності використання основних засобів працівниками підприємства [48]. Рентабельність основних засобів характеризує величину чистого прибутку, яку приносить кожна гривня основних засобів підприємства. Ефективність

управління основними засобами ТОВ «Центр-Енергія» за 2014-2018 рр. зростає. У 2018 р. було вироблено продукції та надано послуг на суму 12,5 грн на кожную використовувану гривню основних засобів. З 2014 р. показник зростає з 10,5 грн до 12,5 грн. Причиною такої тенденції є оптимізація структури основних засобів – зайві були продані. Також спостерігається підвищення обсягу продажів.

Показники оцінки фінансового стану підприємства мають бути такими, щоб усі ті, хто пов'язаний із підприємством економічними відносинами, могли одержати відповідь на запитання, наскільки надійне підприємство як партнер у фінансовому відношенні, а отже, прийняти рішення про економічну доцільність продовження або встановлення таких відносин з підприємством. Тому й показники оцінки фінансового стану мають бути такими, щоб кожний партнер зміг зробити вибір, виходячи з власних інтересів. Для того, щоб провести детальніший аналіз діяльності підприємства, необхідно розрахувати показники, які характеризують фінансовий стан (дод. И, табл. И.2.4). Проаналізувавши дані показники фінансової стійкості ТОВ «Центр-Енергія» за 2018 р., можна зробити висновок, що коефіцієнт автономності характеризує, яка частка активів фінансується за рахунок власного капіталу підприємства. В здійсненому розрахунку це значення рівняється 0,02 та означає, що більша половина джерел фінансування сформована із позикових коштів. Це не є позитивним значенням, оскільки підприємство більш залежне від зовнішніх кредиторів. Значення всіх коефіцієнтів фінансового стану ТОВ «Центр-Енергія» за 2018р. свідчить про участь значної частки залученого капіталу у співвідношенні до власного і високий фінансовий ризик підприємства. Нормативні значення коефіцієнтів перевищують встановлені норми і сигналізують про деяке зниження фінансової стійкості підприємства.

Таким чином, на основі проведеного аналізу можна зробити наступні висновки. Динаміка показників ефективності використання основних засобів підприємства ТОВ «Центр-Енергія» показали, що найуспішнішим роком для підприємства був 2017р., оскільки рентабельність мала найбільше значення,

проте фондівдача основних засобів дещо знизилася, що є негативним показником, а фондомісткість залишилася на тому ж рівні, що й у минулому році. Розрахунок показників фінансової стабільності показав низьку спроможність підприємства здійснювати діяльність стабільно завдяки фінансовому забезпеченню власними оборотними та залученими коштами.

2.2. Оцінка системи бухгалтерського обліку як інформаційної бази контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання

Питання щодо формування та використання облікової інформації в процесі управління трудовими ресурсами тривалий час знаходяться в центрі наукових досліджень. Вивченню окресленої проблематики приділяли увагу такі зарубіжні вчені, як Р. Лайкерт, К. Макконелл, Е. Фламхольц, Д. Штайн та ін. Науковий здобуток економістів полягає в розробці та розвитку облікової концепції людських ресурсів, в основі якої відбувається зміщення акценту в розумінні економічного змісту внесків на формування та розвиток трудових ресурсів від витратного до інвестиційного. Дослідження проблеми бухгалтерського обліку людських ресурсів та відображення інформації про них в звітності вітчизняних підприємств висвітлені в наукових працях авторства М.Т. Білухи [7], Т.В. Давидюк, Н.М. Королюк, С.Ф. Легенчук, Н.В. Починок, М.С. Пушкар [69], В.В. Сопка [80] та ін. Однак представлені фахівцями розробки практично не містять концептуальних підходів до обліку людських ресурсів в умовах побудови і функціонування соціально-орієнтованої ринкової економіки та, зокрема, не враховують особливості діяльності вітчизняних підприємств в умовах нестабільної економічної та політичної ситуації.

Бухгалтерський облік трудових ресурсів, їх використання та оплати праці ґрунтується на системі відповідних показників, документації та рахунків. Основними показниками обліку трудових ресурсів та оплати праці є: чисельність працюючих різних професій, їхня кваліфікація, затрати робочого часу в години-днях, кількість виготовленої продукції або обсяг виконаних

робіт, розмір фонду оплати праці робітників різних категорій за видами нарахувань, преміальні виплати, розмір сум, нарахованих і використаних на оплату відпусток, виплати на соціальне страхування працюючих, розмір відрахувань за їх видами та ін. [13, 34]. Систему управління трудовими ресурсами ТОВ «Центр-Енергія» унаочнює дод. К, рис. К.2.5.

Працівники ТОВ «Центр-Енергія» підлягають соціальному страхуванню та соціальному забезпеченню в порядку, передбаченому чинним законодавством. ТОВ «Центр-Енергія» має право надавати матеріальну допомогу своїм працівникам, видавати безпроцентні позики на будівництво житла та інші потреби за рішенням директора, а також на підставі вимог колективного договору чи/або інших норм чинного законодавства надавати працівникам додаткові пільги, компенсації, заохочення тощо. Однією з умов правильної організації бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці є чітке документування всіх операцій та подій. Місце бухгалтерського обліку заробітної плати ТОВ «Центр-Енергія» (рис. 2.4).

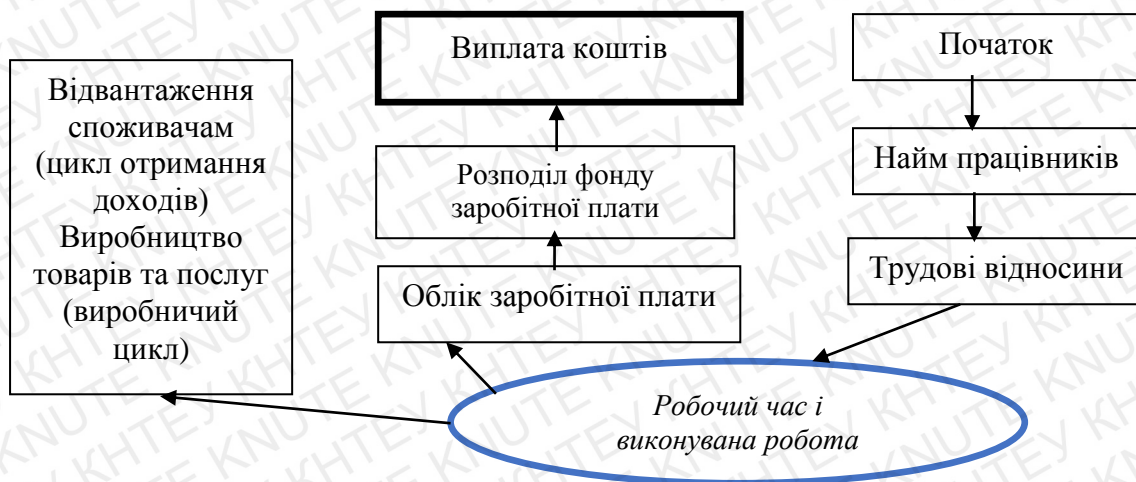

Рис. 2.4. Модель здійснення руху розрахунків із заробітної плати ТОВ «Центр-Енергія»*

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [33, 35]

З рис. 2.4 видно, що на кожному етапі руху засобів, пов'язаних з оплатою праці є потреба у контролі для уникнення суттєвих помилок і відхилень, так як це є основною метою перевіряючого при дослідженні та документуванні руху

операцій з оплати праці. Виходячи з цього можна зробити висновок, що організація бухгалтерського обліку розрахунків із заробітної плати займає важливе місце щодо формування облікової інформації для контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання ТОВ «Центр-Енергія».

Чисельність працюючих (особовий склад) визначається підприємством ТОВ «Центр-Енергія». Облік особового складу ведуть у відділі кадрів. Фактична чисельність усіх працюючих на підприємстві визначається за обліковим складом. Зміни особового складу відображаються в первинних документах: наказі та розпорядженні по підприємству про прийняття, переведення, звільнення, надання відпусток. Важливим елементом обліку є використання робочого часу працюючими.

Основним документом обліку використання робочого часу є *табель*, за допомогою якого отримують дані про фактично відпрацьований час, на підставі якого потім нараховується заробітна плата. Важливим етапом організації обліку є вибір первинних документів, при цьому слід урахувувати кількість документів: чим менше їх буде, тим простіше буде вести облік, тому слід застосовувати універсальні, накопичувальні документи. Основним документом, що регламентує на підприємстві розміри основної та додаткової заробітної плати, а також преміювання працівників та різні додаткові виплати є Положення про оплату праці на підприємстві. Заключним етапом організації обліку розрахунків із заробітної плати є організація виплати заробітної плати, на цьому етапі підприємство самостійно обирає для себе строки виплати заробітної плати працівникам.

Однією з найголовніших складових організації обліку розрахунків з оплати праці є організація контролю, основними завданнями якого є систематичне спостереження за використанням фонду оплати праці, нарахуванням заробітної плати по кожному працівнику, а також термінами її виплати. Облік праці та заробітної плати слід розглядати як підсистему у загальній системі обліку і контролю. Організація обліку і контролю заробітної плати складається з вибору та впровадження в практичну діяльність методів,

способів, прийомів збору та обробки інформації, а також технічних засобів обліку й оргтехніки, які найбільш відповідають конкретним умовам. Джерелами облікової інформації щодо розрахунків із заробітної плати ТОВ «Центр-Енергія» слугує ряд документів щодо прийому, звільнення і переведення працівників підприємства, первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку і звітність (рис. 2.5).

Окрім зазначених на рис. 2.5 документів, також перевіряються: штатний розклад, положення, накази, розпорядження, контракти, договори цивільно-правового характеру (підряду, відшкодувального надання послуг і інші форми трудового договору), довідки бухгалтерії, продаж товарів в кредит, таблиці обліку використання робочого часу, акти виконаних робіт, наряди, маршрутні листи, листки тимчасової непрацездатності, виконавчі листи, розрахункові і платіжні відомості, особові рахунки працівників, облікові реєстри (відомості, журнали-ордери) за рахунками 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 65 «Розрахунки за страхуванням», Головна книга, звітність тощо.

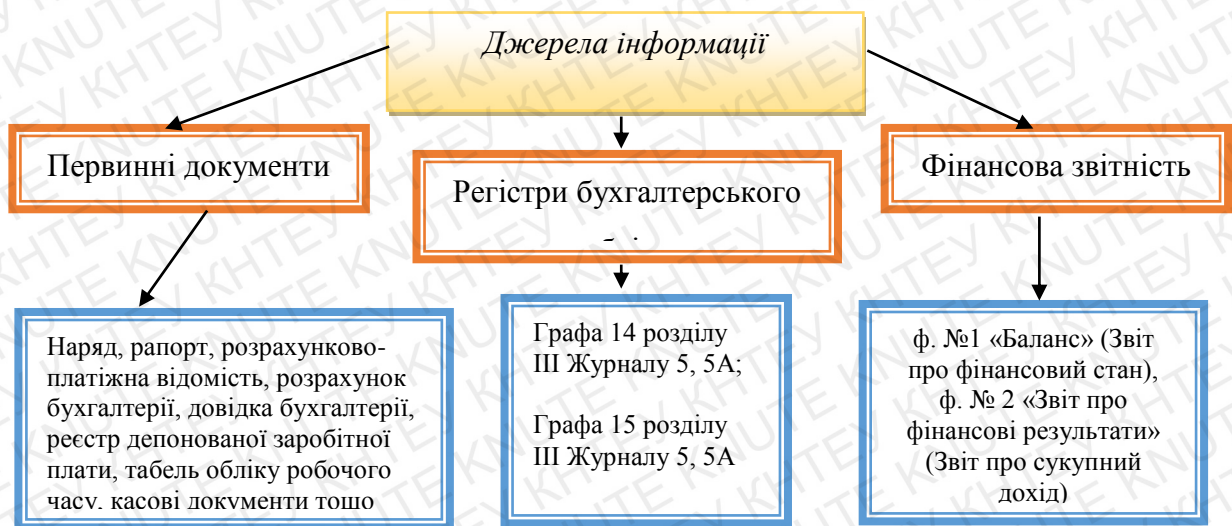

Рис. 2.5. Джерела облікової інформації щодо фонду оплати праці ТОВ «Центр-Енергія»*

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [30, 36]

Розробляючи внутрішні документи (положення про оплату праці, преміювання тощо), необхідно:

- розширювати практику персоніфікації ставок і окладів найбільш кваліфікованим працівникам, орієнтованим на підвищення ефективності праці;
- враховувати галузеві особливості, зокрема при створенні системи стимулювання, встановлювати спеціальні, специфічні фактори оцінок робіт для методу бальної системи преміювання, для кожної категорії персоналу, посилюючи регуляторну і стимулюючу функції заробітної плати;
- до переліку факторів та критеріїв оцінювання умов преміювання включати рівень кваліфікації, ступінь відповідальності виконаної роботи, рівень професійної майстерності, ініціативності, стаж роботи, результати кваліфікаційної атестації робітників тощо, які відповідають сучасним реаліям, тактиці та стратегії управління підприємством, його підрозділами й персоналом.

Облік оплати праці, здійснений ефективно, розподіл його за сферами діяльності, а також своєчасний аналіз дають можливість виявити нові резерви в підвищенні оплати кожного працюючого. Можливість більш надійної обробки зумовлена тим, що комп'ютерний спосіб обробки облікової інформації вимагає формального та чіткого опису облікових процедур у вигляді алгоритмів, що впорядковує порядок виконання обов'язків працівниками обліку. Дуже важливо відображати економічно достовірну та обґрунтовану інформацію про виконання нормативів та динаміку показників про працю, нагляд за дотриманням співвідношення росту продуктивності праці та заробітної плати, за зменшенням витрат скритих та явних збитків робочого часу, стимулювання праці на підприємстві. На основі цієї інформації здійснюється контроль за виконанням робочого часу на підприємстві, впровадження прогресивних методів праці, дотриманням правильного співвідношення між ростом продуктивності праці та заробітної плати. Подальше реформування заробітної плати має здійснюватися шляхом підвищення ціни робочої сили, встановлення єдиних регуляторів і рівноцінних умов відтворення робочої сили незалежно від

форм власності; збільшення тарифної частини у заробітній платі; підвищення частки мінімальної заробітної плати у середній заробітній платі, удосконалення механізму державно-договірного регулювання заробітної плати.

Таким чином, з метою більш ефективної організації обліку фонду оплати праці суб'єкта господарювання були запропоновані пропозиції щодо вдосконалення організації обліку та контролю фонду оплати праці ТОВ «Центр-Енергія». Одним із напрямів удосконалення системи ведення бухгалтерського обліку ТОВ «Центр-Енергія» є зменшення кількості документації завдяки впровадженню багатоденних і накопичувальних документів, використання типових міжвідомчих форм, пристосованих до використання обчислювальної техніки.

2.3. Організаційно-інформаційна модель контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання

Одним із засобів формалізації контролю суб'єктів господарювання є розробка організаційно-інформаційної моделі, яка поєднує обидві основні складові: організаційну та інформаційну. Організаційні питання, які вирішуються на рівні розробки моделі контролю, стосуються характеристики його суб'єктів, об'єктів, мети і завдань та методичного забезпечення. Інформаційні питання охоплюють побудову інформаційної бази контролю: визначення джерел інформації, характеристику інформаційного забезпечення та розробку системи показників, за допомогою яких передбачається досліджувати об'єкти контролю [42, 44].

Успішне проведення контрольної роботи прямо залежить від її організації. Організація контролю передбачає його ділення на основні етапи та розробку організаційно-інформаційної моделі. Основними етапами контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання ТОВ «Центр-Енергія» є:

Планування контрольної роботи, тобто складання комплексного плану контролю. На цьому етапі обговорюється тема контролю та напрямок

використання його результату. Потім складається програма, календарний план, розподіляється робота між виконавцями. Після цього готується перелік джерел інформації та знаходяться способи поповнення інформації, якщо її недостатньо. Також розробляються макети таблиць за певною методикою.

Підготовка матеріалів для контролю. На цьому етапі контролю підбирається інформація, яку ми вже маємо та створюються додаткові джерела інформації. Відразу оцінюється достовірність інформації.

Попередні оцінки: на цьому етапі аналізується виконання планових чи нормативних показників, їх динаміка, ступінь використання ресурсів та інші показники.

Аналіз динамічних змін та відхилень від плану або нормативу. На цьому етапі визначаються фактори, що мають вплив на дані показники, проводиться їх групування. Розкриваються зв'язки між факторами і показником та залежність показника від факторів. Також визначається напрямок (негативний чи позитивний) та ступінь впливу факторів. Оцінюються збитки, понесені внаслідок негативних факторів, або ж виявляються невикористані можливості.

Результативна оцінка; зведений підрахунок резервів; прогноз показників та контроль за виконанням результатів аналізу. На цьому етапі робляться висновки по результатам контролю. Підраховуються резерви та оформлюються результати аналізу. Проводиться обґрунтування управлінських рішень. І останній крок - виконання прийнятих рішень та контроль за їх належним виконанням. Узагальнення даних контролю проводиться в залежності від того, хто проводить контроль та з якою метою.

Організаційно-інформаційна модель контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання ТОВ «Центр-Енергія» включає в себе наступні компоненти (рис. 2.6).

Метою контролю трудових ресурсів є об'єктивна оцінка забезпеченості суб'єкта господарювання трудовими ресурсами, визначення досягнутих результатів, виявлення резервів зростання обсягу і якості послуг а також

перевірка правильності повноти та своєчасності нарахування та виплати заробітної плати працівникам [16, 74].

Рис. 2.6. Організаційно-інформаційне забезпечення контролю трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія»*

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [49, 78]

Основними завданнями перевірки витрат на оплату праці ТОВ «Центр-Енергія» є:

- визначення відповідності призначень на оплату праці чинному законодавству;
- перевірка стану бухгалтерського обліку та контроль видатків на оплату праці діючих положень про оплату праці і порядок преміювання працівників;
- своєчасність і правильність нарахування заробітної плати згідно з діючою системою оплати праці;
- правильність здійснення утримань єдиного соціального внеску із заробітної плати;
- повноти відображення в обліку операції по заробітній платі;
- правильність і своєчасність розрахунків з персоналом;
- перевірка ефективності використання коштів на оплату праці.

Об'єктами контролю є: трудові ресурси їх планування та використання; система оплати праці і преміювання; стан трудової дисципліни та дотримання трудового законодавства; кошти соціального страхування та їх витрачання;

розрахунки з оплати праці; первинні документи з оплати праці; бухгалтерський облік оплати праці та розрахунків з персоналом. Систематичний контроль за трудовими відносинами та формуванням витрат на оплату праці суб'єкта господарювання ТОВ «Центр-Енергія» здійснюють їх працівники: бухгалтери, економісти та працівники фінансових інспекцій. Такий контроль починається вже на етапі складання кошторису і закінчується аналізом його виконання.

Контроль є інструментом забезпечення дотримання правил ведення бухгалтерського обліку й фінансової звітності, соціальних гарантій та своєчасної виплати заробітної плати, стандартів ціноутворення і встановлення тарифів, платіжної дисципліни, запобігання фіктивним фінансовим операціям і фактам відмивання «брудних» грошей, попередження та усунення фактів незаконного, нецільового й неефективного використання коштів, що передані суб'єктам господарювання, фінансових ресурсів, які ці суб'єкти додатково отримують за пільгами з оподаткування.

При здійсненні перевірки витрат на оплату праці суб'єкта господарювання контролер використовує наступні методичні прийоми контролю: 1) розрахунково-аналітичні: економіко-математичні методи, аналітичні і статистичні розрахунки, економічний аналіз; 2) документальні: камеральні перевірки, зустрічні перевірки, інформаційне моделювання, нормативно-правове регулювання, аналітична та логічна перевірки, експертизи різних видів, взаємний контроль операцій і документів.

Однією із важливих ділянок перевірки є вибіркове співставлення сум нарахованої заробітної плати, що зазначена в первинних облікових документах, з даними розрахунків накопичувальної відомості згідно з табличними номерами працівників, а також порівняння даних цих відомостей із даними, зазначеними в розрахунково-платіжній відомості.

Таким чином, проаналізувавши та адаптувавши до досліджуваного підприємства ТОВ «Центр-Енергія» організаційно-інформаційну модель, можна скласти уявлення щодо основних об'єктів, суб'єктів та характеристик контролю. Також забезпечити усіма доступними показниками при розрахунку,

для проведення поглибленого контролю, та в подальшому, удосконалення самої діяльності чи навіть трудової дисципліни суб'єкта господарювання ТОВ «Центр-Енергія».

Висновки до розділу 2

Дослідження питань організаційно-економічної характеристики діяльності ТОВ «Центр-Енергія», оцінка системи бухгалтерського обліку як інформаційної бази контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання та організаційно-інформаційна модель контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання дають змогу зробити наступні висновки:

1. Об'єктом дослідження даної випускної кваліфікаційної роботи і базою для впровадження розроблених пропозицій є ТОВ «Центр-Енергія», м. Київ. Товариство «Центр-Енергія» є юридичною особою, діє на основі повного господарського розрахунку, самофінансування та самокупності, має самостійний баланс, поточні та валютні рахунки, круглу печатку з своїм найменуванням, кутовий штамп та інші штампи, фірмові бланки, емблему, знак для товарів і послуг, інші реквізити, передбачені для підприємств. Товариство здійснює господарську діяльність з метою отримання прибутку. Діяльність ТОВ «Центр-Енергія» полягає в ремонті і технічному обслуговуванні готових металевих виробів.

2. Динаміка показників ефективності використання основних засобів підприємства ТОВ «Центр-Енергія» показали, що найуспішнішим роком для підприємства був 2017р., оскільки рентабельність мала найбільше значення, проте фондівдача основних засобів дещо знизилася, що є негативним показником, а фондомісткість залишилася на тому ж рівні, що й у минулому році. Розрахунок показників фінансової стабільності показали низьку спроможність підприємства здійснювати діяльність стабільно завдяки фінансовому забезпеченню власними оборотними та залученими коштами.

3. Бухгалтерський облік трудових ресурсів, їх використання та оплати праці ґрунтується на системі відповідних показників, документації та рахунків. Основними показниками обліку трудових ресурсів та оплати праці є: чисельність працюючих різних професій, їхня кваліфікація, затрати робочого часу в години-днях, кількість виготовленої продукції або обсяг виконаних робіт, розмір фонду оплати праці робітників різних категорій за видами нарахувань, преміальні виплати, розмір сум, нарахованих і використаних на оплату відпусток, виплати на соціальне страхування працюючих, розмір відрахувань за їх видами та ін. Однією з умов правильної організації бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці є чітке документування всіх операцій та подій.

4. Одним із засобів формалізації контролю суб'єктів господарювання є розробка організаційно-інформаційної моделі, яка поєднує обидві основні складові: організаційну та інформаційну. Організаційні питання, які вирішуються на рівні розробки моделі контролю, стосуються характеристики його суб'єктів, об'єктів, мети і завдань та методичного забезпечення. Інформаційні питання охоплюють побудову інформаційної бази контролю: визначення джерел інформації, характеристику інформаційного забезпечення та розробку системи показників, за допомогою яких передбачається досліджувати об'єкти контролю.

5. Систематичний контроль за трудовими відносинами та формуванням витрат на оплату праці суб'єкта господарювання ТОВ «Центр-Енергія» здійснюють їх працівники: бухгалтери, економісти та працівники фінансових інспекцій. Такий контроль починається вже на етапі складання кошторису і закінчується аналізом його виконання.

РОЗДІЛ 3

СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

3.1. Стан та напрями удосконалення організації контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання

Проблема організації контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання є однією з найбільш гострих, оскільки в умовах спаду продажів, скорочення чисельності працівників відбуваються зміни в організації праці та її оплати. Саме тому актуальною є проблема вдосконалення організації контролю трудових ресурсів. На сьогоднішній день багато науковців досліджують питання оплати праці, проблему її організації та нормативно-правового забезпечення, документування розрахунків з оплати праці, вдосконалення організаційно-економічного механізму управління трудовими ресурсами.

Дана проблема розглядалась в працях таких провідних вчених і практиків України, як Білухи М.Т. [8], Бутинця Ф. Ф. [9], Кравченко М. А., Івахненко С. В. [27], Науменко В. І., Кулішова В. В. та ін. Проте деякі питання обліку та контролю розрахунків з працівниками з заробітної плати в умовах його гармонізації з міжнародною практикою досі не вирішені і потребують подальшого дослідження. Більш детального розгляду потребує питання організації контролю обліку нарахувань та утримань з заробітної плати працівників та автоматизація розрахунків із персоналом. Однією з умов правильної організації контролю фонду плати праці є чітке документування всіх операцій та подій [13, 16].

Першим етапом організації контролю фонду оплати праці є облік особистого складу працівників, який організовується в основному в відділом кадрів підприємства.

Другим та найважливішим етапом є контроль формування обліку праці та первинного обліку робочого часу. На цьому етапі відбувається вибір системи табельного обліку, розробка внутрішньої інструкції з його ведення, та контроль за його виконанням.

Мета контролю трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія» є встановлення достовірності облікових і звітних даних стосовно нормування, документування, нарахування, утримання й розрахунків з заробітної плати. Основними завданнями контролю трудових ресурсів є перевірка:

- дотримання нормативно-правових актів при нарахуванні заробітної плати, утримань із неї й правильності ведення бухгалтерського обліку розрахунків з заробітної плати;
- правильності організації праці, дотримання встановлених розцінок, ставок і окладів;
- своєчасності й правильності нарахування і виплати заробітної плати згідно чинного законодавства;
- правильності здійснення розрахунків з органами соціального страхування.

Під час контролю доцільно не лише виявити порушення й зловживання, а й знайти резерви економного витрачання коштів на заробітну плату. Модель контролю трудових ресурсів на ТОВ «Центр-Енергія» наведено в дод. Л, рис. Л.3.6. У цій моделі визначені об'єкти, джерела інформації і методичні прийоми контролю трудових ресурсів. Під час контролю особливе значення має використання фактографічної інформації (дод. М, табл. М.3.5), в якій конкретизується облікова, позаоблікова інформація, що підлягає перевірці під час контролю, розкривається її зміст та визначається використання в контрольному процесі.

Для проведення контролю досить важливою складовою є послідовність проведення контролю, адже від цього залежить ефективність проведеної контрольної роботи. На рис. Н.3.7, дод. Н, зображена послідовність контролю трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія». Для управління господарською

діяльністю, зокрема операціями, пов'язаними з заробітною платою на підприємстві, необхідний постійний, абсолютно обґрунтований, юридично підтверджуючий облік цих операцій на підставі достовірних даних первинної документації. Тому під час контролю на ТОВ «Центр-Енергія» постійно здійснюється контроль за процесом проходження і обробки документації щодо обліку операцій розрахунків з заробітної плати, що відображено на рис. Н.3.8, дод. Н. Цей процес контролю включає перевірку: табелів виходу на роботу, розрахунково-платіжних відомостей, бухгалтерських записів у журналі за рахунком 66 «Розрахунки з оплати праці».

Правильність технічно-обґрунтованих норм обслуговування готових металевих виробів, установлення та монтаж машин і устаткування, що були взяті за основу розрахунків у потребі робочої сили, перевіряють відповідними перерахунками. Обґрунтованість статистичних норм встановлюють фактичним обстеженням [24, 44, 78]. Суттєвий вплив на виконання планів здійснює якість персоналу й організація його праці [15]. Вивчають відповідність рівня кваліфікація працюючих складності виконуваних робіт, а також які заходи вживались щодо підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, усунення фактів їх плинності.

Значну роль в покращенні показників діяльності підприємства відіграє людський фактор, підвищення відповідальності кожного члена колективу за результати праці [49]. Для цього перевіряючим слід переконатись у наявності чіткого розподілу обов'язків між працівниками, чи знають працівники власні права, обов'язки та відповідальність і як вони реалізуються ними в повсякденній роботі. Контроль роботи з кадрами завершується визначенням їх сталості (плинності). При цьому за вихідними даними обліку кадрів з'ясовують як використовуються трудові ресурси виходячи з їх професії, кваліфікації, стажу роботи тощо.

Перевіряючи використання робочого часу за допомогою вибіркового перевірок на місцях, контролери переконуються в правильності ведення обліку відпрацьованого часу в звітному місяці. Також слід відслідкувати організацію

пропускного режиму з метою виявлення запізнень на роботу й передчасного виходу, порядок реєстрації та відображення в документах таких порушень. Перевіряють своєчасність початку й закінчення роботи в підрозділах, присутність працівників на робочих місцях і відповідність виконуваної ними роботи займаній посаді. Перевірку завершують розрахунком продуктивності праці в контрольованому періоді й порівнянням її з продуктивністю, досягнутою за дні перевірки. Зростання показника вказує на наявність можливості покращення роботи за рахунок підвищення відповідальності та покращення організованості працівників.

Контроль операцій з нарахування та виплати заробітної плати розпочинають перевіркою виконання установлених вимог щодо обов'язкового проведення інвентаризації розрахунків у порядку планових платежів і розрахунків з депонентами (згідно вимог Інструкції № 90 - не менше одного разу на місяць) [42]. Наступним кроком є вивчення порядку складання документів щодо виробітку й відпрацьованого часу та подальшого нарахування та виплати зарплати. Отримання такої інформації надає змогу перевіряючому сформулювати уявлення щодо ефективності використання фонду оплати праці підприємства та можливості фактів порушень.

Обґрунтованість нарахування та виплати зарплати визначають шляхом зіставлення даних взаємопов'язаних документів. На основі виявлення відповідності даних документів і реєстрів обліку, що стосуються приймання-звільнення працівників, надання відпусток, виробітку, виготовлення й здавання на склад готової продукції, розрахунково-платіжних відомостей, звітності за затратами на виробництво й собівартість продукції, підтверджують достовірність нарахування оплати праці. Вибіркова звірка чисельності працівників за розрахунково-платіжною відомістю з даними таблицею обліку відпрацьованого часу, особових карток і даними фактично відпущеної продукції або виконаної роботи дозволяє викрити можливі випадки спотворення інформації щодо відпрацьованого часу й відповідно незаконного нарахування заробітної плати.

Співставленням прізвищ одержувачів коштів, вказаних в платіжних відомостях, з даними наказів з приймання на роботу, звільнення з роботи, надання відпустки виявляють факти включення до відомостей прізвищ видуманих осіб, виплату зарплати працівникам, що знаходяться в чергових відпустках. Аналогічним прийомом зіставлення записів на рахунках бухгалтерського обліку щодо витрат на зарплату під час виготовлення (отримання) послуг з даними звітності за затратами на їх виробництво й собівартість послуг виявляють розходження, що вказують на можливість включення у звітність витрат, не пов'язаних з виготовленням (одержанням) конкретних послуг. Правильність нарахування і оплати днів відпустки перевіряють з урахуванням середнього заробітку за 12 попередніх календарних місяців.

В умовах відрядної оплати праці в першу чергу слід перевірити обґрунтованість складанням документів, що дають підстави для нарахування оплати праці. З'ясовують відповідність обсягів виконаних робіт з даними маршрутних карт, рапортів про виробіток за зміну, нарядів, відомостей обліку виробітку та інших документів. Так можна виявити завищення сум, що належать до нарахування, обсягів виконаних робіт, або кількості виробленої продукції, включення невиконаних робіт і операцій, повторного включення в документи раніше виконаних робіт. Вибірковим способом перевіряють правильність розцінок за виконані роботи.

Швидким і найбільш достовірним способом виявлення фактів завищення в документах на виробіток обсягів виконаних робіт є проведення контрольних замірів. За їх допомогою виявляють, які роботи і в яких обсягах не виконані, й на підставі цього встановлюють кому саме й яка сума грошей зайво нарахована та сплачена. У випадках, коли важко встановити обсяг, особливо земельних, ремонтних робіт, які до моменту контролю, не зберегли особливостей від проведених раніше подібних робіт, завищення обсягів робіт може бути виявленим шляхом дослідження наявності на складах і видачі матеріальних цінностей, що використовуються в процесі виконання робіт, що

контролюються.

Таким чином, на ТОВ «Центр-Енергія» організований контроль за розрахунками з фонду оплати праці, завданням якого є активізація господарського механізму, який націлений на раціональне використання трудових ресурсів та правильне визначення розподільчих функцій за розмірами трудових витрат.

3.2. Стан та напрями удосконалення методики контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання

Результативність контрольних процедур, що проводяться в ході перевірки трудових ресурсів, багато в чому залежить від правильного визначення послідовності дій особи, які контролюють даний процес. Для цього необхідно поставити ряд завдань, які дозволять охопити перевіркою роботу всіх підрозділів і окремих співробітників підприємства, що беруть участь в здійсненні розрахунків з заробітної плати або тих, які мають пов'язану з цим процесом інформацію. Рішення, що приймаються керівництвом відносно заробітної плати та інших виплат, дуже важливі, оскільки на це, зазвичай, іде вагома частина ресурсів [84, 86]. Політика щодо трудових ресурсів надзвичайно важлива, так як люди – це головний «ресурс» будь-якого підприємства, хоча цей «ресурс» не вноситься у фінансові звіти. Цикл руху засобів з заробітної плати включає не тільки операції, що відображаються на рахунках заробітної плати, але й операції, пов'язані з виплатою пенсій, угодами про майбутні компенсації, системою компенсаційних премій за акціями, виплатами службовцям, податками на заробітну плату й відповідними зобов'язаннями за такими витратами.

Для того, щоб вивчити і оцінити послідовність операцій вказаного циклу, перевіряючий має бути ознайомлений із загальними процедурами циклу, типовим розподілом обов'язків і системою внутрішнього контролю. Відправним моментом планування, обліку і контролю трудових ресурсів є

класифікація особового складу працівників і фонду заробітної плати підприємства. В групуванні особового складу працівників підприємства ТОВ «Центр-Енергія» прослідковується одноманітність класифікаційних ознак, серед яких виділяють:

- сфери вживання праці, за якими персонал підприємства ділиться на промислово-виробничий і непромисловий;
- функції, що виконуються в процесі виробничо-господарської діяльності (робітники, інженерно-технічні працівники, службовці, молодший обслуговуючий персонал, працівники охорони та ін.);
- професії (слюсарі, фрезерувальники, інженери-механіки, рецептурники, комірники економісти та ін.);
- кваліфікацію (перший розряд, другий);
- обліковий склад – число працівників підприємства, що числяться в його списках.

Приступаючи до перевірки розрахунків за виплатами працівникам ТОВ «Центр-Енергія» потрібно з'ясувати:

- які форми і системи оплати праці застосовуються в організації;
- чи існує на підприємстві внутрішнє положення про оплату праці працівників і колективний трудовий договір;
- обліковий і середньосписковий склад працівників;
- як організований облік розрахунків за виплатами працівникам (склад і модифікація бухгалтерів, забезпеченість нормативними матеріалами, хто здійснює контроль за їх роботою, чи комп'ютеризована дана ділянка роботи тощо).

Загалом послідовність контролю трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія» можна представити наступним чином (рис.П.3.9, дод. П). Під час перевірки дотримання штатної дисципліни слід перевірити, чи не утримуються у штаті підприємства працівники інших організацій, а також понадштатні одиниці за рахунок фонду оплати праці працівників. При акордній системі оплати праці контроль здійснюють на підставі документів та обліку виконаних робіт і даних

про нарахування заробітної плати на підставі нарядів, які виписуються на окремі процеси і видаються бригаді або робітнику на початку роботи. У комплексних бригадах правильність нарахування заробітної плати перевіряють шляхом множення комплексної відрядної розцінки на обсяг робіт, виконаних бригадою [33]. Достовірність нарахованих сум заробітної плати та інших виплат працівникам (премій, матеріальної допомоги) перевіряється зазвичай вибірково.

В ході перевірки слід звернути особливу увагу на правильність оформлення і нарахування різних виплат працівникам [89, 91]. До них відносяться виплати стимулюючого характеру (премії, винагороди за підсумками роботи за рік тощо), виплати компенсаційного характеру.

Крім того, при здійсненні контролю трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія» перевіряють:

- 1) відповідність заборгованості з оплати праці, зазначену в розрахунково-платіжних відомостях та Головній книзі;
- 2) наявність істотних реквізитів за кожним видом документу, що відображають операції з заробітної плати, без якого документи не можуть бути прийняті до обліку. За наявності підчисток, несанкціонованих виправлень у документах і сумнівів в достовірності реквізитів, їх зрівнюють з копіями документів й іншими документами, що містять дану інформацію;
- 3) законність первинних документів шляхом звірки підписів з переліком осіб, яким надано право підпису, а також законність отримання готівки працівниками, шляхом звірення їх підписів, з підписами на заявках і особових листках з обліку кадрів, в контрактах, трудових договорах;
- 4) правильність нарахованих сум заробітної плати за даними первинних документів, звіряючи об'єми виконаних робіт, правильність використання тарифів, розцінок.

На практиці досить часто виникають зловживання із депонованою заробітною платою. В зв'язку з цим контролер аналізує відомість обліку заробітної плати, яка депонується, і видаткові касові ордери на її виплату,

виявляє правомірність і дійсність документів на переведення депонованих сум, а також вивчає залишок та рух заборгованості за субрахунком 662 «Розрахунки з депонентами». На підприємстві перевіряють також правильність деяких видів виплат, розрахунок яких проводиться виходячи з середньої заробітної плати працівника. Не варто забувати і про контроль розрахунків підприємства з органами соціального страхування, який є важливим напрямом контрольної роботи.

Якщо виявлено розбіжності між даними синтетичного і аналітичного обліку, слід встановити їх причини. Основними причинами розходжень можуть бути: підробки в розрахунково-платіжних і платіжних відомостях для приховування розкрадання грошей з каси шляхом змови бухгалтера і касира. Сам спосіб розкрадання полягає в завищенні загальної суми грошей в останній колонці розрахунково-платіжної відомості «До видачі на руки». Таку підробку можна виявити підрахунком підсумків у розрахунково-платіжних відомостях як по рядках (горизонталі), так і по стовпчиках (вертикалі). Кінцеві підсумки звіряють із сумою, показаною у видатковому касовому ордері й у первинних документах щодо нарахування заробітної плати (розрахунках). У такому разі арифметичній перевірці ТОВ «Центр-Енергія» підлягають: розрахунково-платіжна (платіжна) відомість; таблиці обліку робочого часу, довідки й розрахунки для нарахування заробітної плати, наряди на оплату праці тощо.

Одним з ефективних прийомів контролю є вибіркове зіставлення сум нарахованої заробітної плати, що зазначена в первинних документах, з даними підрахунків накопичувальної відомості згідно з табличними номерами працівників, а також звіряння даних цих відомостей із сумами зазначеними в розрахунково-платіжній відомості. Дані розрахункових і нагромаджувальних відомостей порівнюють з даними кредитового обороту за рахунком 66 у Журналі 5, 5-а. Виявлені розходження між нагромаджувальними відомостями та розрахунково-платіжною можуть бути наслідком включення в цю розрахунково-платіжну відомість вигаданих осіб або безпідставне нарахування доплати окремим особам.

Під час контролю також слід перевірити правильність арифметичних підсумків в документах на нарахування й виплату зарплати. Перевіркою правильності підсумку вертикальних граф можуть бути виявлені завищення сум, що належать до списання у видаток за рахунок зменшення сум утриманих податків та обов'язкових відрахувань до бюджету і позабюджетних фондів. Аналогічною арифметичною перевіркою горизонтальних граф можуть бути виявлені випадки утримання грошей з одних працівників у рахунок погашення заборгованості іншими працівниками. Наступним етапом після відстеження нарахованої оплати праці є контроль проведених утримань. Контролери з'ясовують обґрунтованість проведених утримань із заробітної плати до фондів соціального страхування. Зокрема, перевіряють правомірність застосовуваних ставок проведення відрахувань (відповідно нарахованого доходу) за окремими категоріями працівників.

Арифметичними перерахунками підтверджують правильність визначення сукупного доходу, що підлягає оподаткуванню прибутковим податком. Для встановлення правомірності надання пільг щодо оподаткування прибутковим податком під час контролю слід дослідити законність підстав для цього (право на отримання пільги підтверджується документально). В ході дослідження нами встановлено, що контрольні дії, які проводяться в ході вирішення певного завдання, дозволяють особам, які здійснюють контроль судити про те, наскільки близькі до дійсності дані первинного обліку на підприємстві за період, який вибраний для перевірки. Під час перевірки особливу увагу потрібно приділяти первинним документам, що регламентують відносини з робітниками, а також нарахування та виплату заробітної плати. Повинна бути чітко закріплена відповідальність за ділянками обліку оплати праці (облік особового складу, облік використання робочого часу, облік виробітку продукції і заробітної плати, облік виконання норм виробітку, розрахунки з робітниками та службовцями з оплати праці тощо).

Таким чином, контроль за використанням коштів на виплату заробітної плати на кожному підприємстві має велике значення, в процесі якого потрібно

здійснювати систематичний контроль за використанням фонду заробітної плати, виявляти можливість економії коштів за рахунок зростання продуктивності праці та зниження трудомісткості продукції. Контроль трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія» є досить трудомістким процесом, який потрібно проводити досить ретельно та уважно, адже витрати на оплату праці займають досить значну часту у структурі витрат підприємства.

3.3. Узагальнення та реалізація результатів контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання

Господарська діяльність підприємства неможлива без застосування контролю, тобто без систематичного спостереження і перевірки фактів господарського життя. В умовах формування і становлення нових соціально-економічних відносин виникають завдання створення ефективного внутрішнього контролю та вдосконалення його структури, тому питання його організації є актуальними. Проте, вони є науково не розробленими у зв'язку з відсутністю практичного досвіду промислових підприємств в Україні.

На ТОВ «Центр-Енергія» створений відділ внутрішнього аудиту, керівник якого призначається генеральним директором за погодженням з Уповноваженим органом управління. Разом з тим, діяльність даного відділу є не зовсім ефективною, адже за результатами перевірки діяльності ТОВ «Центр-Енергія» були виявлені значні порушення, в тому числі з виплати заробітної плати. Зважаючи на це, у випускній кваліфікаційній роботі надані рекомендації з удосконалення організації та методики внутрішнього аудиту розрахунків з оплати праці ТОВ «Центр-Енергія».

Метою внутрішнього аудиту трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія» є підтвердження дотримання чинного законодавства в частині нарахування і виплати заробітної плати; правильності розрахунку утримань із заробітної плати; правильності нарахування на фонд заробітної плати; законності включення зарплати і нарахувань на неї в собівартість продукції. На

сьогоднішній день, аудит має здійснюватися за допомогою відповідних програм, що полегшує здійснення аудиторських процедур та зменшує ризик невиявлення помилок [12, 33, 51]. В роботі нами пропонується методика автоматизованого внутрішнього аудиту використання трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія».

Ключовим модулем в автоматизованій інформаційній системі внутрішнього аудиту повинен бути модуль перевірки [26, 79]. На нашу думку, перевірка в системі може бути організована в наступному напрямку. Дані, що імпортуються із автоматизованої системи обліку ТОВ «Центр-Енергія», порівнюються із певними шаблонами, в якості яких виступають норми законодавства, внутрішні норми служби внутрішнього аудиту, планові показники, типові операції і проведення, перелік типових помилок, статистичні дані попередніх перевірок та інші. Програма автоматизованого внутрішнього аудиту трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія» повинна проводити:

- 1) перевірку відповідності законодавству існуючої системи оплати праці. Дана задача передбачає перевірку налаштування автоматизованої інформаційної системи в частині: встановлення констант і довідників у відповідності із законодавством та обліковою політикою підприємства (ставки податку з доходів громадян, відрахувань до фондів, нарахувань на заробітну плату до фондів, врахування пільг по податку з доходів громадян, ставки аліментів, доплат за кваліфікацію та ін.); ведення історії констант та довідників;

- 2) внутрішній аудит заповнення та ведення документів, що є підставою для оплати праці. Дана задача є головною, адже від правильності її реалізації залежать результати всіх інших задач. Саме тут допускається найбільша кількість порушень і помилок. В даній задачі відбувається перевірка ефективності та обґрунтованості системи оплати праці на підприємстві та реалізується перевірка: виконання робіт укладеними із сторонніми організаціями, контрагентами; відповідності обсягів наданих послуг, оприбуткованих первинними документами; таблицю обліку робочого часу;

наявності та правильності заповнення лікарняних листків; графіку відпусток і наказів на відпустки та ін.;

3) внутрішній аудит нарахування заробітної плати. Перевірка зводиться до повторного нарахування суми всіх видів заробітної плати та звірки результатів з даними, зафіксованими у відповідних документах підприємства. Як правило, внутрішній аудитор має обмежитись певною вибіркою первинних документів, після перевірки яких має зробити висновок. Із використанням автоматизованої системи внутрішнього аудиту всі розрахунки можна проводити в повному обсязі і не обмежуватися вибірковими даними. Задача включає наступні підзадачі, в яких реалізується перевірка правильності: нарахування основної заробітної плати працівникам підприємства; нарахованих премій та додаткових видів оплат; нарахованих виплат по тимчасовій непрацездатності; нарахування оплати за використану відпустку та ін.;

4) внутрішній аудит податків та обов'язкових відрахувань із заробітної плати. Увага приділяється податкам нарахованим та сплаченим, пільгам, індексації та переплатам. Задача передбачає розрахунок внутрішнім аудитором всіх податків для вибірових періодів та працівників. Автоматизація розрахунків дозволить повністю перевірити інформацію підприємства. Доцільно вирішення наступних підзадач щодо перевірки правильності: нарахування сум податку з доходів громадян; розрахунків та нарахування відрахувань у ДФС (ЄСВ) та інші соціальні фонди; розрахунку і нарахування аліментів; нарахування на фонд оплати праці та ін.;

5) внутрішній аудит розрахунків та розрахункової документації із заробітної плати. Особлива увага приділяється документам, за якими виплачувалася заробітна плата, частковим сумами по різних обов'язковим відрахуванням і повним сумами за кожним документом. Задача складається із наступних підзадач щодо перевірки: розрахунків загальних сум заробітної плати по кожній платіжній відомості; відповідності фактично виданої і розрахованої заробітної плати по кожній платіжній відомості та ін.;

б) внутрішній аудит особового складу підприємства. Задача може вирішуватися не як окрема задача, а в сукупності із попередніми. Її реалізація необхідна для перевірки особового складу в розрізі кількості працюючих та звільнених працівників, зміни їх податкового статусу, підвищення їх кваліфікаційного рівня та інших характеристик. В задачу входять підзадачі щодо перевірки: відповідності спискової чисельності працівників чисельності працівників, яким нарахована заробітна плата; правильності встановлених пільг; записів по працівникам, які були звільнені та ін.

Процес внутрішнього аудиту трудових ресурсів на ТОВ «Центр-Енергія» з точки зору функціонального складу його задач і з урахуванням визначених вище функцій можна представити наступним чином (рис.Р.3.10, дод. Р). Перевірка проводиться на основі даних, що вводяться в програму з первинних документів чи імпортуються із бази даних автоматизованої інформаційної системи підприємства, яке перевіряється внутрішнім аудитором [26, 79]. Для розрахунку контрольних показників необхідна довідкова інформація – база фактів та база правил, яка формується на основі нормативних даних, законодавчих норм, статистичних та планових даних підприємства. Вся інформація буде зберігатися в базі даних і базі знань автоматизованої інформаційної системи внутрішнього аудиту і буде використовуватися в різних задачах аудиту. Враховуючи задачі внутрішнього аудиту трудових ресурсів, пропонуємо узагальнену схему інформаційного забезпечення модулю автоматизованого внутрішнього аудиту трудових ресурсів, яка представлена на рис.С.3.11, дод. С.

На рис.Т.3.12, дод. Т, запропоновано схему інформаційних потоків внутрішнього аудиту використання трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія» в автоматизованій інформаційній системі. Інформаційне забезпечення є технологічною основою автоматизованої системи обробки економічної інформації. Основою для його формування є вхідна, вихідна, умовно-постійна інформація, архівна інформація та база знань. Вхідна інформація складається з інформації, яка імпортується з бази даних автоматизованої інформаційної

системи бухгалтерського обліку клієнта (розрахунково-платіжні відомості журналу «Зарплата»), та інформації, яка вноситься безпосередньо внутрішнім аудитором (наприклад, фактичний розмір заробітної плати за певний місяць, категорія осіб, до якої відноситься робітник, тощо).

Розрахункова інформація формується на основі вхідної та умовно-постійної інформації в результаті розрахунків, які здійснюються у відповідності із базою знань [4, 5, 85]. Це масиви даних: розрахованої заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески; розрахованої податкової соціальної пільги працівника за певний місяць; сума фонду оплати праці за певний місяць; сума податку на доходи фізичних осіб, який утримується з заробітної плати працівника за певний місяць; сума, яку співробітник отримує після вирахування всіх зборів та аліментів по виконавчих листах; різниця між сумою страхових внесків до фондів, що сплачує підприємство і яку нарахувала програма, та сумою, розрахованою програмою внутрішнього аудитора; різниця між сумою податку на доходи фізичних осіб, що утримується з заробітної плати працівника, яку нарахувала бухгалтерська програма, та сумою, розрахованою програмою внутрішнього аудитора; різниця між сумою фактичної заробітної плати працівника, яку нарахувала бухгалтерська програма, та сумою, розрахованою програмою внутрішнього аудитора; інформація про наявність або відсутність помилки в нарахуваннях та інша інформація. За результатами внутрішнього аудиту на основі звіту про виявлені помилки та звіту про відхилення в розрахунках автоматизованої інформаційної системи підприємства щодо трудових ресурсів, внутрішній аудитор формує висновок.

Якщо при перевірці виявлено певні невідповідності установленим нормам, документам, наказам чи чинному законодавству, у програмі формуються аудиторські повідомлення, які у формі окремих записів накопичуються в звітному файлі – звіті про виявленні помилки. В загальному вигляді процес аудиторської перевірки відбувається як порівняння стану об'єкту перевірки із еталоном, в якості якого виступають нормативи, планові показники, норми законодавства, стандарти, статистичні дані попередніх

перевірок, моделі формалізованих знань, тобто певні знання, які є формалізованими і представленими, наприклад, у вигляді матриці відношень рахунків бухгалтерського обліку і фінансової звітності, матриці допустимих кореспонденцій, матриці допустимих операцій для податкового обліку тощо. Тому пропонуємо блок-схему узагальненого алгоритму автоматизованого внутрішнього аудиту трудових ресурсів (рис. У.3.13, дод. У). Запропонований алгоритм може бути використаним в ТОВ «Центр-Енергія» для розробки програмного рішення автоматизованого внутрішнього аудиту трудових ресурсів.

Підводячи підсумок викладеному матеріалу, необхідно відзначити, що внутрішній аудит трудових ресурсів потребує застосування засобів автоматизованої обробки даних, оскільки його процес пов'язаний із обробкою великої кількості однотипної первинної інформації, із використанням значної за обсягом нормативно-правової бази, різних алгоритмів обробки. З цією метою визначено функціональний склад модулю автоматизованого внутрішнього аудиту трудових ресурсів і запропоновано схему його функціональної структури. Особливо важливим є алгоритми, які знаходяться в основі реалізації будь-якої задачі. Визначено склад інформаційного забезпечення модулю і розроблено схему інформаційних потоків та узагальнену схему інформаційної структури модулю внутрішнього аудиту трудових ресурсів для досліджуваного підприємства ТОВ «Центр-Енергія».

Висновки до розділу 3

Дослідження питань стану та напрямів удосконалення організації та методики контролю трудових ресурсів, узагальнення та реалізація результатів контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання дають змогу зробити наступні висновки:

1. Проблема організації контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання є однією з найбільш гострих, оскільки в умовах спаду

продажів, скорочення чисельності працівників відбуваються зміни в організації праці та її оплати. Саме тому актуальною є проблема вдосконалення організації контролю трудових ресурсів. На сьогоднішній день багато науковців досліджують питання оплати праці, проблему її організації та нормативно-правового забезпечення, документування розрахунків з оплати праці, вдосконалення організаційно-економічного механізму управління трудовими ресурсами.

2. Під час перевірки особливу увагу потрібно приділяти первинним документам, що регламентують відносини з робітниками, а також нарахування та виплату заробітної плати. Повинна бути чітко закріплена відповідальність за ділянками обліку оплати праці (облік особового складу, облік використання робочого часу, облік виробітку продукції і заробітної плати, облік виконання норм виробітку, розрахунки з робітниками та службовцями з оплати праці тощо).

3. На ТОВ «Центр-Енергія» створений відділ внутрішнього аудиту, керівник якого призначається генеральним директором за погодженням з Уповноваженим органом управління. Разом з тим, діяльність даного відділу є не зовсім ефективною, адже за результатами перевірки діяльності ТОВ «Центр-Енергія» були виявлені значні порушення, в тому числі з виплати заробітної плати. Зважаючи на це, у випускній кваліфікаційній роботі надані рекомендації з удосконалення організації та методики внутрішнього аудиту розрахунків з оплати праці ТОВ «Центр-Енергія».

4. Внутрішній аудит трудових ресурсів потребує застосування засобів автоматизованої обробки даних, оскільки його процес пов'язаний із обробкою великої кількості однотипної первинної інформації, із використанням значної за обсягом нормативно-правової бази, різних алгоритмів обробки. З цією метою визначено функціональний склад модулю автоматизованого внутрішнього аудиту трудових ресурсів і запропоновано схему його функціональної структури.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Підсумовуючи результати проведеного дослідження з питань теорії, організації та методики контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання можна зробити наступні висновки, констатувати деякі факти та запропонувати окремі рекомендації.

1. Трудові ресурси підприємства обумовлюють його розширене відтворення, є вирішальними у функціонуванні підприємства і основою ресурсного потенціалу. Через економічне становище збільшується міграція фахівців. Основними виробниками та споживачами є трудові ресурси, тому потрібно вирішувати проблеми з їх використанням. Недоцільне використання робочої сили призводить до виникнення проблем у самій економіці, що поступово знижує рівень життя населення. Це впливає на рівень суспільного виробництва та на загальний розвиток держави. Трудові ресурси займають важливе значення у розвитку країни і вимагають особливої уваги.

2. Внутрішній контроль в управлінні трудовими ресурсами об'єктивно необхідний для успішного функціонування системи, а його відсутність приводить до непередбачених соціально-економічних наслідків. Внутрішній контроль є однією із функцій управління господарською діяльністю підприємства. Саме удосконалення системи контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання дозволить удосконалити управління за ефективним їх використанням та оптимізацією відрахувань на заробітну плату.

3. Нормативно-правове забезпечення, що регулює організацію контролю трудових відносин розроблено значно слабше, на відміну від нормативно-правової бази обліку і звітності. Відповідне нормативно-правове забезпечення обліку і контролю трудових відносин є запорукою ефективної та оперативної організації контролю суб'єкта господарювання. Адекватне, своєчасне, дієве та узгоджене нормативно-правове забезпечення є необхідною умовою стабільної діяльності та фінансової успішності функціонування суб'єкта господарювання та виконання поставлених завдань та цілей. Питання, пов'язані з контролем

трудових ресурсів, знайшли досить широке відображення в спеціальній літературі. Разом з тим, дослідження проблем контролю за організацією праці та її оплати на підприємствах залишаються актуальними та потребують нових досліджень.

4. Об'єктом дослідження даної випускної кваліфікаційної роботи і базою для впровадження розроблених пропозицій є ТОВ «Центр-Енергія», м. Київ. Динаміка показників ефективності використання основних засобів підприємства ТОВ «Центр-Енергія» показали, що найуспішнішим роком для підприємства був 2017р., оскільки рентабельність мала найбільше значення, проте фондівдача основних засобів дещо знизилася, що є негативним показником, а фондомісткість залишилася на тому ж рівні, що й у минулому році. Розрахунок показників фінансової стабільності показав низьку спроможність підприємства здійснювати діяльність стабільно завдяки фінансовому забезпеченню власними оборотними та залученими коштами.

5. Бухгалтерський облік трудових ресурсів, їх використання та оплати праці ґрунтується на системі відповідних показників, документації та рахунків. Організація бухгалтерського обліку розрахунків із заробітної плати займає важливе місце щодо формування облікової інформації для контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання ТОВ «Центр-Енергія». Чисельність працюючих (особовий склад) визначається підприємством ТОВ «Центр-Енергія». Облік особового складу ведуть у відділі кадрів. Фактична чисельність усіх працюючих на підприємстві визначається за обліковим складом. Зміни особового складу відображаються в первинних документах. Одним із напрямів удосконалення системи ведення бухгалтерського обліку ТОВ «Центр-Енергія» є зменшення кількості документації завдяки впровадженню багатоденних і накопичувальних документів, використання типових міжвідомчих форм, пристосованих до використання обчислювальної техніки.

6. Одним із засобів формалізації контролю суб'єктів господарювання є розробка організаційно-інформаційної моделі, яка поєднує обидві основні складові: організаційну та інформаційну. Проаналізувавши та адаптувавши до

досліджуваного підприємства ТОВ «Центр-Енергія» організаційно-інформаційну модель, можна скласти уявлення щодо основних об'єктів, суб'єктів та характеристик контролю. Також забезпечити усіма доступними показниками при розрахунку, для проведення поглибленого контролю, та в подальшому, удосконалення самої діяльності чи навіть трудової дисципліни суб'єкта господарювання ТОВ «Центр-Енергія».

7. Для проведення контролю досить важливою складовою є послідовність проведення контролю, адже від цього залежить ефективність проведеної контрольної роботи. Для управління господарською діяльністю, зокрема операціями, пов'язаними з заробітною платою на підприємстві, необхідний постійний, абсолютно обґрунтований, юридично підтверджуючий облік цих операцій на підставі достовірних даних первинної документації. Тому під час контролю на ТОВ «Центр-Енергія» постійно здійснюється контроль за процесом проходження і обробки документації щодо обліку операцій розрахунків з заробітної плати.

8. Контроль за використанням коштів на виплату заробітної плати на кожному підприємстві має велике значення, в процесі якого потрібно здійснювати систематичний контроль за використанням фонду заробітної плати, виявляти можливість економії коштів за рахунок зростання продуктивності праці та зниження трудомісткості продукції. Контроль трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія» є досить трудомістким процесом, який потрібно проводити досить ретельно та уважно, адже витрати на оплату праці займають досить значну часту у структурі витрат підприємства.

9. На ТОВ «Центр-Енергія» створений відділ внутрішнього аудиту, керівник якого призначається генеральним директором за погодженням з Уповноваженим органом управління. Разом з тим, діяльність даного відділу є не зовсім ефективною, адже за результатами перевірки діяльності ТОВ «Центр-Енергія» були виявлені значні порушення, в тому числі з виплати заробітної плати. Зважаючи на це, у випускній кваліфікаційній роботі надані рекомендації

з удосконалення організації та методики внутрішнього аудиту розрахунків з оплати праці ТОВ «Центр-Енергія».

Ключовим модулем в автоматизованій інформаційній системі внутрішнього аудиту повинен бути модуль перевірки. На нашу думку, перевірка в системі може бути організована в наступному напрямку. Дані, що імпортуються із автоматизованої системи обліку ТОВ «Центр-Енергія», порівнюються із певними шаблонами, в якості яких виступають норми законодавства, внутрішні норми служби внутрішнього аудиту, планові показники, типові операції і проведення, перелік типових помилок, статистичні дані попередніх перевірок та інші. Запропонований алгоритм може бути використаним в ТОВ «Центр-Енергія» для розробки програмного рішення автоматизованого внутрішнього аудиту трудових ресурсів.

Результати дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення для вдосконалення організації та методики контролю трудових ресурсів підприємства. Зокрема, вважаємо, що впровадження в діяльність ТОВ «Центр-Енергія» наданих в роботі рекомендацій та пропозицій дозволить значно покращити такі важливі ділянки управління підприємством як контроль забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів, що в свою чергу матиме позитивний вплив на ефективність системи внутрішнього управління ТОВ «Центр-Енергія» в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ареф'єва О. В. Економічне забезпечення формування та використання трудового потенціалу підприємством / О. В. Ареф'єва, Н. В. Коваленко, Я. О. Степанюк // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. - 2019. - Т. 30(69), № 1. - С. 57-62
2. Барабаш Н.С. Аудит операцій з оплати праці /Н.С. Барабаш, М.О. Никонович //Проблеми і перспективи економіки та управління, - 2015. - № 1. - С. 155-160. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prreu_2015_1_24
3. Бабіч І. І. Внутрішній контроль в системі управління витратами : монографія / І. І. Бабіч; [кол. авторів за ред. канд. екон. наук І. Б. Садовської]. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2014. – С. 179-186
4. Барабаш Н.С. Інформаційне забезпечення аудиту фінансового стану підприємств /Н.С. Барабаш, О.В. Юр'єв, Т.В. Ріпа // Global Challenges of National Economies Development - Глобалізаційні виклики розвитку національних економік : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 1047 с.
5. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 184 с.
6. Бенько М.М. Сучасний стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку та економічного аналізу діяльності підприємств в Україні : монографія / за заг. Редакцією д-ра екон. наук Л.І. Антошкіної. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2016. – 240 с.
7. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / М.Т. Білуха. – К. : КНТЕУ, 2000. – 692 с.
8. Білуха М.Т. Фінансовий контроль : підручник. / М.Т. Білуха. – 2-е вид. – К. : Акад. оригінал. ідей України, 2006.

9. Бутинець Ф.Ф. Аудит і ревізія підприємницької діяльності / Бутинець Ф.Ф., Усач Б.Ф., Виговська Н.Г., Петренко Н.Г., Шигун М.М. - Житомир: ПП "РУТА", 2001. - 410 с.
10. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – 3-е вид., доп. І перероб. - Житомир: ЖІТІ, 2011. – 440с
11. Верхоглядова Н.І. Характеристика і структура трудового потенціалу підприємства. Інноваційна економіка, 2013. Вип. 4. С. 37–40.
12. Внутрішній фінансовий аудит / Ян ван Тайнен, Рудніцька Р.М., Манфред ван Кестерен, Родні Беторіна та ін. – К.: ТОВ «Європейський інститут державного управління та аудиту», 2015. – 77 с.
13. Волошина В. Організація обліку і контролю оплати праці як складова управління витратами підприємства / В. Волошина, О. Красевич // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. - 2016. - № 1. - С. 39-42. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2016_1_9
14. Воронко Р. М. Тракткування внутрішнього контролю та проблеми його застосування на підприємствах / Р. М. Воронко, І. А. Басіста // Економічні науки. – 2013. – Вип. 10(3). – С. 139-146.
15. Головацька С.І., Курак А.І. Методичні аспекти внутрішнього контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів в управлінні ризиками підприємства // Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація: збірник тез доповідей учасників XVII Всеукраїнської наукової конференції. К.: ДП «Інформ. – аналіт. агентство», 2019. С. 129 - 131.
16. Головацька С. І. Організаційно-методичні моделі внутрішнього контролю витрат підприємств / С. І. Головацька, Н. С. Хаймьонова // Економічні науки : збірник наукових праць; Луцький національний технічний університет. – 2015. – Вип. 12 (45). – С. 75-81.
17. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

18. Грищенко Є.С. Теоретичні аспекти визначення сутності міжнародної економічної інтеграції / Є. С. Грищенко, Н. Є. Скоробогатова // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль: ВПЦ ТНЕУ «Економічна думка», 2016. – Том 24. - № 1. – С. 16-21.
19. Грабчук І.Л. Податковий облік в інформаційно-комп'ютерному середовищі: організаційні проблеми/ І.Л. Грабчук // Соціально-економічні процеси та суспільні трансформації в Україні: чинники, тенденції, концептуальне обґрунтування прогресивних змін: колект. монографія / за заг. ред. д.е.н. Мельничук Д.П. – Житомир: Видавець О.О. Євенок, 2016. – 420 с. – С. 238-247.
20. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
21. Дисциплінарна матриця управлінської звітності : монографія / М.М. Бенько, О.М. Гончаренко, О.В. Фоміна та ін. ; за заг. ред. В.В. Сопко – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 468 с.
22. Дощич Г. А. Дослідження актуальних проблем управління витратами підприємства / Г. А. Дощич; Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/29_DWS_2012/Economics/10_120778.doc.htm
23. Дмитренко А.В. Податковий облік: курс лекцій. – Полтава: ПолтНТУ . – 2017. – 220 с.
24. Зоріна О. А. Проблематика трактування контролінгу / О. А. Зоріна // Статистика України : наук.-інформ. журнал. – К. : НТК статистичних досліджень, 2011. – № 1 (52). – С. 40-44
25. Звітність підприємства : підручник для вnz / М. І. Бондар [та ін.] ; М-во освіти і науки України, 3 Держ. вищий навч. заклад "Київ. нац. економ. ун-т ім. Вадима Гетьмана", Вищий навч. заклад УКООПСІЛКИ "Полтав. ун-т економіки і торгівлі". - К. : Центр учб. літ., 2015. - 570 с.

26. Івахненко С.В. Автоматизація бізнес-процесів та бухгалтерського обліку: "хмарна" революція? / С.В. Івахненко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2018. – № 5. – С. 26–35.
27. Івахненко С.В. Основні положення соціально-економічного підходу до управління підприємствами/ С.В. Івахненко, А. Георгіаді // Наукові записки НаУКМА. – 2018. – Т.3, вип. 1. – С. 45–49.
28. Іляш О. І. Трансформації системи соціальної безпеки України: регіональний вимір : монографія / О. І. Іляш. – Львів : ПАІС, 2012. – 592 с.
29. Інструкція про використання плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
30. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 336 с.
31. Каменська Т. О. Внутрішній аудит. Сучасний погляд : монографія / Т. О. Каменська. – К. : ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2010. – 499 с
32. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
33. Колос І. В. Концептуальна модель внутрішнього аудиту на підприємстві / І. В. Колос, Н. Й. Радіонова // Економічні науки. – 2013. – Вип. 10(1) – (Серія “Облік і фінанси”) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
34. Королович О. О. Впровадження управлінського обліку як інтегрованої інформаційної системи / О. О. Королович // Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку : зб. наук. праць. – 2012. – С. 116-121
35. Костирко Р. О. Контроль і аналіз в системі управління економічним потенціалом господарюючого суб'єкта: методологія та організація : монографія / Р. О. Костирко. – Луганськ: СНУ ім. В.Далія, 2010. – 728 с

36. Кошкарів С. А. Внутрішньогосподарський оперативний облік і контроль у системі управління діяльністю виробничих підприємств : монографія / С. А. Кошкарів, П. О. Куцик, В. І. Бачинський. – Чернівці : Золоті литаври, 2012. – 259с
37. Кравченко С. Формування ефективності інтелектуального капіталу/С. Кравченко, О. Корнева/Інноваційне промислове підприємство у формуванні сталого розвитку: монографія/ НАН України, ІЕП. Київ 2018.-276 с.
38. Кулинич Л.В. Трудовий потенціал: сутність та склад. Економічний простір. 2013. № 50. С. 98–104.
39. Куцик П. О. Концептуальний розвиток методології бухгалтерського обліку: монографія / П. О. Куцик, М. В. Корягін. – Львів : Вид-во ЛКА, 2015. – 239 с.
40. Мазіна О. «Оцінка та чинники розвитку людського капіталу» [Текст] / О. Мазіна. // Держава та економіка. Вісник КНТЕУ. – 2012. – №6. – 168 с.
41. Макаренко А.П. Аудит: навч.-метод. посібник / А. П. Макаренко, Т. О. Меліхова, Г. М. Бескоста. — Запоріжжя: ЗДІА, 2016. — 184 с
42. Макаренко А. П. Аудит операцій і розрахунків з оплати праці та обліку її витрат на підприємстві [Електронний ресурс] / А. П. Макаренко, І. В. Боюк // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 1 (13). – Режим доступу : www.nbu.gov.ua/portal/Soc...1/23.pdf.
43. Макаренко А.П. Соціальне страхування: сутність, значення та обліковий аспект: навч. посібник: [гриф ЗДІА] / А.П. Макаренко, О.П. Зоря, Т.О. Меліхова, І.Я. Максименко. — Запоріжжя: ЗДІА, 2017. — 200 с.
44. Марценюк Р. А., Макарук Ф. Ф. Організація внутрішнього контролю в підприємствах торгівлі: практичний аспект // Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація: збірник тез доповідей учасників XVII Всеукраїнської наукової конференції. К.: ДП «Інформ. – аналіт. агентство», 2019. С. 136 - 139.

45. Меліхова Т. О., Феофанова І. В., Магда Г. В. Удосконалення методики внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на фонд оплати праці. Економіка та держава. 2019. № 1. С. 89–94.
46. Мельник А. Управління ресурсами території в контексті європейської та національної політики регіонального розвитку / А. Мельник // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2018. - Вип. 3. - С. 7-22.
47. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: Видання 2014 р., Частина 1 - 3 /Пер. з англ.: Ольховікова О.Л., Селезньов О.В.– К.: АПУ, 2015 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/>.
48. Мних Є.В. Фінансовий аналіз : підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац.торг.-екон.ун-т, 2014.–536с.
49. Мурашко В. М. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності / Мурашко В. М., Сторожук Т. М., Мурашко О. В.: Навч. посіб./За заг. ред. П.В. Мельника.- К.: ЦУЛ, 2003.- 311 с.
50. Назарова К.О. Аналіз та контроль ефективності використання фінансових ресурсів підприємства /К.О. Назарова, М.О. Нежива// Бізнес-інформ, - 2017 - № 5. - С. 216 – 220
51. Назарова К.О. Аудит: еволюція, потенціал, ефективність : монографія /К. О. Назарова.- К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2015.- 464 с.
52. Назарова К.О. Внутрішній аудит у запобіганні шахрайства та обману в операційній діяльності торговельних мереж/ К.О. Назарова, Д.Д. Гнатченко // Бізнес-навігатор- 2018.- №3-2(46).- Херсон С. 137-141.
53. Напрями підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємства / В.Б. Мішура, С.В. Касьянюк, Ю.О. Петренко // Вісник економічної науки України. — 2019. — № 1 (36). — С. 76-81.
54. Никифорова В.Г. Управління персоналом : Навчальний посібник. 2-ге видання, виправлене та доповнене. Одеса : Атлант, 2013. 275 с

55. Облік, аналіз, аудит, звітність та оподаткування в умовах глобалізації економіки: монографія / за ред. к.е.н., проф. Й.Я. Даньківа. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 300 с.
56. Облікова політика підприємства : навч. посібник для вчз / Ю. А. Верига [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Полтав. ун-т економіки і торгівлі. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 312 с.
57. Петренко С. М. Концептуальні засади контролю: сучасна інтерпретація / С. М. Петренко // Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 12. – С. 17-21.
58. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>
59. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. № 2755 – IV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
60. Подмешальська Ю.В. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник / Ю.В. Подмешальська, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова. - Запоріжжя: ЗДІА, 2017. - 400с.
61. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
62. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>
63. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
64. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс] / затв. наказом МФУ від 28.10.2003 р. № 601 (зі змінами та допов.). – Режим доступу : www.ligazakon.ua.

65. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996 – XIV: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14)
66. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80>
67. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
68. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 № 2939-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
69. Пушкар, М. С. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навч. посіб. / М. С. Пушкар, В. З. Семанюк, Н. В. Гудзь. – Тернопіль : Економічна думка, 2010. – 292.
70. Пушкар М.С. Господарський облік і суспільство /М. С. Пушкар //Інноваційна економіка.– 2012. – № 6.– С. 16-22.
71. Пушкар М. С. Теорія пізнання у розвитку науки про контроль [Текст] : монографія / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2011. – 140 с.
72. Редченко К. І. Контроль і аудит на стратегічному рівні управління підприємством : монографія / К. І. Редченко. – Львів : Вид-во ЛКА, 2011. – 360с
73. Реслер М. В. Моделювання системи оперативного контролю / М. В. Реслер // Електронне фахове видання Мукачівського держ. університету.– 2015 – Вип. № 1. – С. 60-64
74. Рibaкова Л. П. Внутрішній контроль: огляд теоретичних засад та методики / Л. П. Рibaкова // Бухгалтерський облік і аудит: науково-практичний журнал. – 2016. – № 2. – С. 37-45.
75. Рibaкова Л. П. Принципи формування облікової політики підприємства для потреб управління / Л. П. Рibaкова // Новейшие научные 326 достижения:

матеріали XII науково-практичної конференції (Софія, 15-22 лютого 2016 р.). – Т. 1. – Економіка. – Софія, 2016. – С. 104-106.

76. Ровенська В.В. Трудовий потенціал підприємства: поняття, структура. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : зб. наук. праць ПДТУ : Маріуполь, 2011. Т. 3. С. 286–291

77. Ресурсний потенціал регіону : навч. посіб. / авт.-упоряд. : М. К. Орлатий, С. А. Романюк, І. О. Дегтярьова та ін. ; за заг. ред. М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 724 с

78. Секіріна Н. В. Удосконалення організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємствах / Н. В. Секіріна, І. О. Лобанов // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2012. - №2. С. 34

79. Синяєва Л. В. Автоматизація обліку заробітної плати за допомогою програми "1С. Підприємство" конфігурації 2.0 / Л. В. Синяєва, О. В. Кондратюк, В. С. Микульський // Економіка і організація управління. - 2017. - Вип. 4. - С. 15-26. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2017_4_4

80. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посібник / Київський національний економічного університету. – К.: КНЕУ, 2006. - 526 с.

81. Статистичний портал: Statistika [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.statistika.com/statistics/226956/average-world-wages-in-purchasing-power-parity-dollars/>

82. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко. - 6- те вид., допов. і перероб. - К. : Алерта, 2013.- 981 с.

83. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю суб'єктів господарювання: Монографія / За заг. ред. д.е.н. проф. М.Г. Білопольського; Макіївський економ.-гуманіт. ін-т. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2012. – 372 с.

84. Управлінські інформаційні системи в аналізі та аудиті. Комп'ютерний практикум: навч. посіб. / В.І. Волинець, Б.В. Погрішук, В.Ю. Гордополов, Н.В. Гордополова – 3-е вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Крок, 2015. – 148 с.
85. Ус Г. О. Моделювання факторів впливу на інтелектуалізацію трудового потенціалу / Г. О. Ус // Бізнес Інформ. – 2015. – № 2. – С. 130 – 135.
86. Уткіна Ю.М., Соломников Ю.М. Трудовий потенціал підприємства: сутність, структура, підходи до її формування. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. № 41. С. 223–227
87. Фінансовий аудит: інформаційно-аналітичне забезпечення: монографія / [Є.В. Мних, С.В. Бардаш, К.О. Назарова, О.Л. Шерстюк, В.П. Белякова, В.П. Міняйло]; за ред. Є.В. Мниха. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 416 с.
88. Хаймьонова Н. С. Концепція центрів відповідальності у системі управлінського обліку витрат підприємства / Н. С. Хаймьонова, С. І. Головацька // Вісник ЛКА. – 2015. – Вип. 49. – С. 45-50
89. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
90. Шара Є. Ю. Фінансовий облік I : навч. посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко ; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 336 с.
91. Nazarova K.O. Internal control system: SOX-requirements approach to assessment /K.O. Nazarova, O.O. Zaremba, T.Yu. Kopotienko, V.O. Misiuk// Financial and credit activity: problems of theory and practice, 2018.- p.185-192.
92. Ukrainian economy growth imperatives : monograph [Text] / A. Mazaraki, S. Melnichenko, G. Duginets et al.; edited by Anatolii A. Mazaraki.- Prague : Coretex CZ, 2018.- 310 p.

ДОДАТКИ

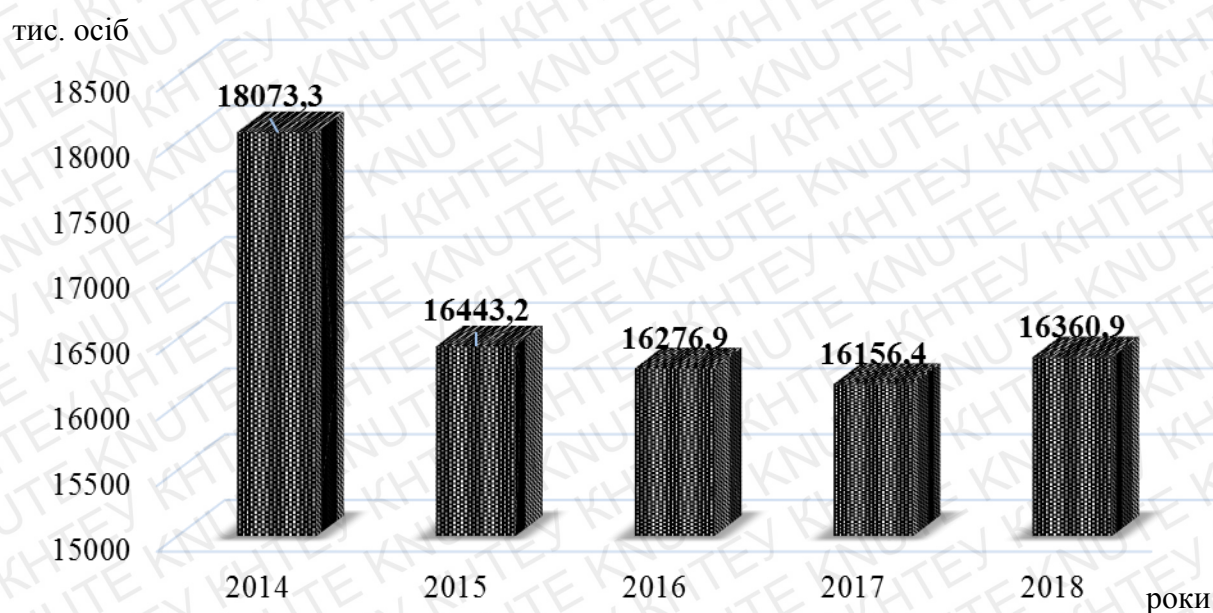

Рис. А.1.1. Зайняте населення України за 2014-2018 рр.*

*За даними Державної служби статистики України [20]

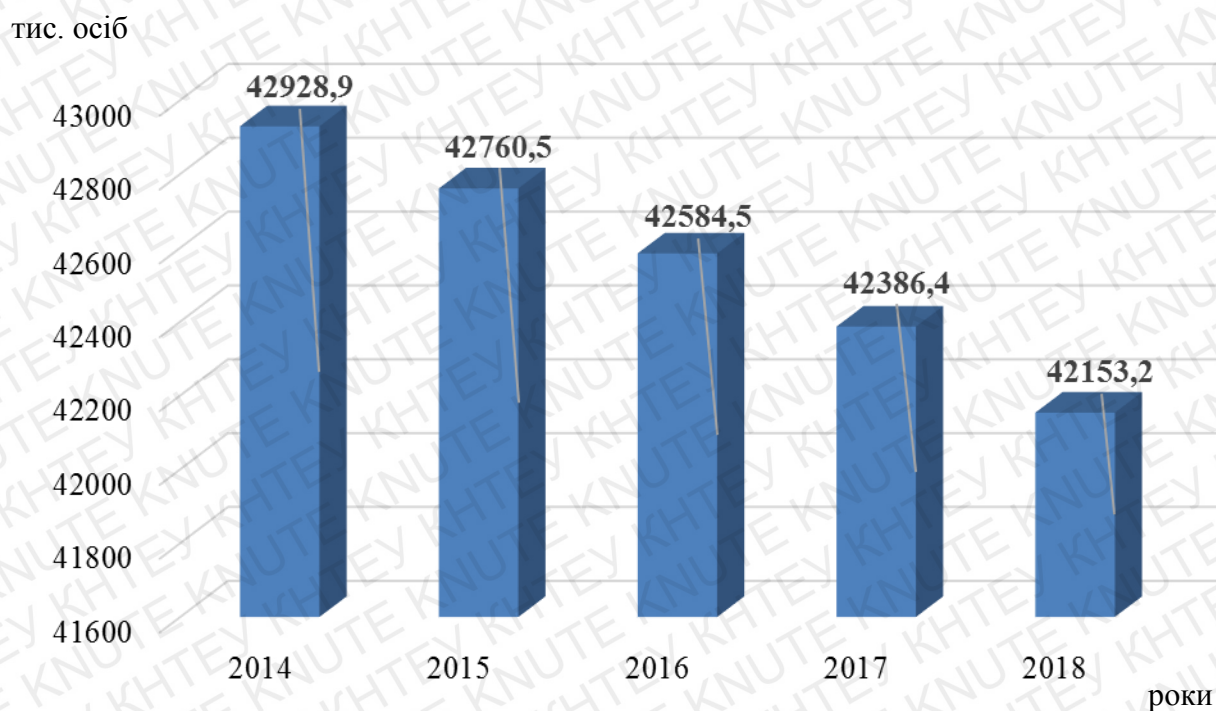

Рис. А.1.2. Безробітне населення України за 2014 - 2018 рр.*

*За даними Державної служби статистики України [20]

Рис. Б.1.3. Класифікація трудових ресурсів суб'єктів господарювання*
 *[узагальнено автором на основі [1, 11]]

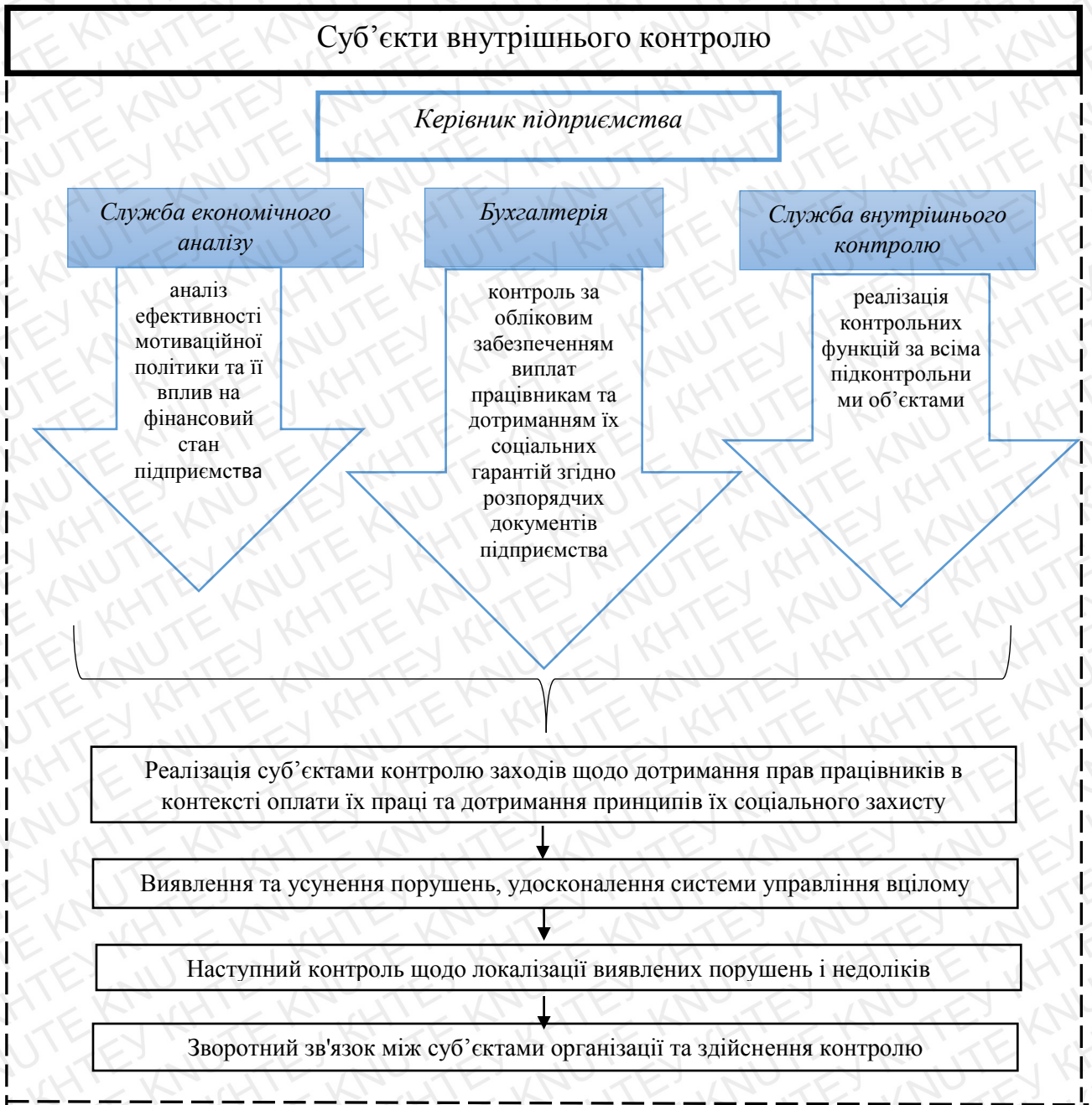

Рис. В.1.4. Завдання суб'єктів внутрішнього контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання*

*[узагальнено автором на основі [3, 12]

Додаток Д.1

			Коди	
			Дата	01.2015
Підприємство	ТОВ «Центр-Енергія»	за ЄДРПОУ	32204324	
Територія		за КОАТУУ	3210300000	
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	10	
Орган державного управління		за СПОДУ	06024	
Вид економічної діяльності	Ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів	за КВЕД	33.11	
Одиниця виміру:	тис. грн.	Контрольна сума		
Адреса:	02090, м. Київ, Дніпровський р-н, вул. Бакинських Комісарів, буд. 16/4, кв. 43			

БАЛАНС ЗА 2015 РІК

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
- залишкова вартість	010	0	0
- первісна вартість	011	0	0
- накопичена амортизація	012	(0)	(0)
Незавершене будівництво	020	361	235
Основні засоби:			
- залишкова вартість	030	7681	7985
- первісна вартість	031	10895	11546
- знос	032	(3214)	(3561)
Довгострокові біологічні активи:			
- справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
- первісна вартість	036	0	0
- накопичена амортизація	037	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0	0
- інші фінансові інвестиції	045	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	057	(0)	(0)
Відстрочені податкові активи	060	0	0
Гудвіл	065	0	0

Інші необоротні активи	070	0	0
Гудвіл при консолідації	075	0	0
Усього за розділом I	080	8042	10596
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	651	856
Поточні біологічні активи	110	0	0
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	0	0
Товари	140	1195	1203
Векселі одержані	150		0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
- чиста реалізаційна вартість	160	245	321
- первісна вартість	161	245	321
- резерв сумнівних боргів	162	(0)	(0)
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
- за бюджетом	170	78	32
- за виданими авансами	180	856	1021
- з нарахованих доходів	190	0	0
- із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	146	136
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
- в національній валюті	230	685	836
- у т.ч. в касі	231	0	0
- в іноземній валюті	240	0	0
Інші оборотні активи	250	64	23
Усього за розділом II	260	3920	4428
III. Витрати майбутніх періодів	270	0	6
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	0	0
Баланс	280	11962	12654

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	1486	1486
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	3981	4261
Резервний капітал	340	0	32
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	2009	2245
Неоплачений капітал	360	(0)	(0)
Вилучений капітал	370	(0)	(0)
Накопичена курсова різниця	375	0	0
Усього за розділом I	380	7476	8024
Частка меншості	385	0	0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів			

Забезпечення виплат персоналу	400	372	452
Інші забезпечення	410	0	0
Сума страхових резервів	415	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	0	0
Цільове фінансування	420	0	0
Усього за розділом II	430	372	452
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	365	224
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	512	732
Інші довгострокові зобов'язання	470	0	0
Усього за розділом III	480	877	956
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	321	412
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	48	26
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів	540	564	456
- з бюджетом	550	205	254
- з позабюджетних платежів	560	15	14
- зі страхування	570	105	112
- з оплати праці	580	226	245
- з учасниками	590	0	0
- із внутрішніх розрахунків	600	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	1753	1703
Усього за розділом IV	620	3237	3222
V. Доходи майбутніх періодів	630	0	0
Баланс	640	11962	12654

Керівник
Головний бухгалтер

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ЗА 2015 РІК
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	26531	20531
Податок на додану вартість	015	4952	4102
Акцизний збір	020	(0)	(0)
	025	(0)	(0)
Інші вирахування з доходу	030	(0)	(0)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	21579	16429
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(15689)	(11236)
Валовий прибуток:			
- прибуток	050	5890	5193
- збиток	055	(0)	(0)
Інші операційні доходи	060	325	156
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	061		
Адміністративні витрати	070	(1024)	(945)
Витрати на збут	080	(329)	(313)
Інші операційні витрати	090	(856)	(712)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	091	(0)	(0)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
- прибуток	100	4006	3379
- збиток	105	(0)	(0)
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	6	0
Інші доходи	130	0	0
Фінансові витрати	140	(48)	(31)
Втрати від участі в капіталі	150	(0)	(0)
Інші витрати	160	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
- прибуток	170	3694	3348
- збиток	175	(0)	(0)
У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у	176	0	0

наслідок припинення діяльності			
У т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	177	(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(1404)	(1172)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	0	
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
- прибуток	190	2290	2176
- збиток	195	(0)	(0)
Надзвичайні:			
- доходи	200	0	0
- витрати	205	(0)	(0)
Податки з надзвичайного прибутку	210	(0)	(0)
Частка меншості	215	0	0
Чистий:			
- прибуток	220	2290	2176
- збиток	225	(0)	(0)
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	17321	19632
Витрати на оплату праці	240	4892	5923
Відрахування на соціальні заходи	250	1732	1964
Амортизація	260	467	480
Інші операційні витрати	270	431	462
Разом	280	24843	28461

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	0	0
Чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	320	0	0
Скоригований чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	330	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	340	0	0

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Д.2

			Коди
			Дата 01.2016
Підприємство	ТОВ «Центр-Енергія»	за ЄДРПОУ	32204324
Територія		за КОАТУУ	3210300000
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	10
Орган державного управління		за СПОДУ	06024
Вид економічної діяльності	Ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів	за КВЕД	33.11
Одиниця виміру:	тис. грн.	Контрольна сума	
Адреса:	02090, м. Київ, Дніпровський р-н, вул. Бакинських Комісарів, буд. 16/4, кв. 43		

БАЛАНС ЗА 2016 РІК

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
- залишкова вартість	010	0	0
- первісна вартість	011	0	0
- накопичена амортизація	012	(0)	(0)
Незавершене будівництво	020	235	753
Основні засоби:			
- залишкова вартість	030	7985	9843
- первісна вартість	031	11546	14660
- знос	032	(3561)	(4817)
Довгострокові біологічні активи:			
- справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
- первісна вартість	036	0	0
- накопичена амортизація	037	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0	0
- інші фінансові інвестиції	045	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	057	(0)	(0)
Відстрочені податкові активи	060	0	0
Гудвіл	065	0	0
Інші необоротні активи	070	0	0

Гудвіл при консолідації	075	0	0
Усього за розділом I	080	8220	10596
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	856	173
Поточні біологічні активи	110		0
Незавершене виробництво	120		0
Готова продукція	130		0
Товари	140	1203	1395
Векселі одержані	150		0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
- чиста реалізаційна вартість	160	321	548
- первісна вартість	161	321	548
- резерв сумнівних боргів	162	(0)	(0)
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
- за бюджетом	170	32	51
- за виданими авансами	180	1021	562
- з нарахованих доходів	190	0	0
- із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	136	155
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
- в національній валюті	230	836	737
- у т.ч. в касі	231	0	0
- в іноземній валюті	240	0	0
Інші оборотні активи	250	23	61
Усього за розділом II	260	4428	5242
III. Витрати майбутніх періодів	270	6	10
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	0	0
Баланс	280	12654	15848

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	1486	1486
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	4261	5358
Резервний капітал	340	32	55
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	2245	3697
Неоплачений капітал	360	(0)	(0)
Вилучений капітал	370	(0)	(0)
Накопичена курсова різниця	375	0	0
Усього за розділом I	380	8024	10596
Частка меншості	385	0	0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	452	593
Інші забезпечення	410	0	0

Сума страхових резервів	415	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	0	0
Цільове фінансування	420	0	0
Усього за розділом II	430	452	593
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	224	280
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	732	841
Інші довгострокові зобов'язання	470	0	0
Усього за розділом III	480	956	1121
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	412	519
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	26	7
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів	540	456	358
- з бюджетом	550	254	100
- з позабюджетних платежів	560	14	17
- зі страхування	570	112	136
- з оплати праці	580	245	302
- з учасниками	590	0	0
- із внутрішніх розрахунків	600	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	1703	2099
Усього за розділом IV	620	3222	3538
V. Доходи майбутніх періодів	630	0	0
Баланс	640	12654	15848

Керівник
Головний бухгалтер

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ЗА 2016 РІК
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	32784	26531
Податок на додану вартість	015	5321	4952
Акцизний збір	020	(0)	(0)
	025	(0)	(0)
Інші вирахування з доходу	030	(0)	(0)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	27463	21579
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(20991)	(15689)
Валовий прибуток:			
- прибуток	050	6472	5890
- збиток	055	(0)	(0)
Інші операційні доходи	060	607	325
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	061	0	
Адміністративні витрати	070	(1328)	(1024)
Витрати на збут	080	(579)	(329)
Інші операційні витрати	090	(1129)	(856)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	091	(0)	(0)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
- прибуток	100	4043	4006
- збиток	105	(0)	(0)
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	3	6
Інші доходи	130	0	0
Фінансові витрати	140	(55)	(48)
Втрати від участі в капіталі	150	(0)	(0)
Інші витрати	160	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
- прибуток	170	3991	3694
- збиток	175	(0)	(0)
У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	176	0	0

У т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	177	(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(1695)	(1404)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
- прибуток	190	2296	2290
- збиток	195	(0)	(0)
Надзвичайні:			
- доходи	200	0	0
- витрати	205	(0)	(0)
Податки з надзвичайного прибутку	210	(0)	(0)
Частка меншості	215	0	0
Чистий:			
- прибуток	220	2296	2290
- збиток	225	(0)	(0)
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	19632	22762
Витрати на оплату праці	240	5923	6143
Відрахування на соціальні заходи	250	1964	2281
Амортизація	260	480	513
Інші операційні витрати	270	462	541
Разом	280	28461	32240

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	0	0
Чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	320	0	0
Скоригований чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	330	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	340	0	0

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток Д.3

			Коди
			Дата 01.2017
Підприємство	ТОВ «Центр-Енергія»	за ЄДРПОУ	32204324
Територія		за КОАТУУ	3210300000
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	10
Орган державного управління		за СПОДУ	06024
Вид економічної діяльності	Ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів	за КВЕД	33.11
Одиниця виміру:	тис. грн.	Контрольна сума	
Адреса:	02090, м. Київ, Дніпровський р-н, вул. Бакинських Комісарів, буд. 16/4, кв. 43		

БАЛАНС ЗА 2017 РІК

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
- залишкова вартість	010	0	0
- первісна вартість	011	0	0
- накопичена амортизація	012	(0)	(0)
Незавершене будівництво	020	753	611
Основні засоби:			
- залишкова вартість	030	9843	13931
- первісна вартість	031	14660	19267
- знос	032	(4817)	(5336)
Довгострокові біологічні активи:			
- справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
- первісна вартість	036	0	0
- накопичена амортизація	037	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0	0
- інші фінансові інвестиції	045	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	057	(0)	(0)
Відстрочені податкові активи	060	0	0
Гудвіл	065	0	0
Інші необоротні активи	070	0	0

Гудвіл при консолідації	075	0	0
Усього за розділом I	080	10596	14542
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	173	301
Поточні біологічні активи	110	0	0
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	0	0
Товари	140	1395	2165
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
- чиста реалізаційна вартість	160	548	1372
- первісна вартість	161	548	1372
- резерв сумнівних боргів	162	(0)	(0)
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
- за бюджетом	170	51	190
- за виданими авансами	180	562	742
- з нарахованих доходів	190	0	0
- із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	155	83
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
- в національній валюті	230	737	1354
- у т.ч. в касі	231	0	0
- в іноземній валюті	240	0	0
Інші оборотні активи	250	61	20
Усього за розділом II	260	5242	8938
III. Витрати майбутніх періодів	270	10	2
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	0	0
Баланс	280	15848	23482

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	1486	1486
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	5358	5338
Резервний капітал	340	55	169
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	3697	6758
Неоплачений капітал	360	(0)	(0)
Вилучений капітал	370	(0)	(0)
Накопичена курсова різниця	375	0	0
Усього за розділом I	380	10596	13751
Частка меншості	385	0	0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	593	836
Інші забезпечення	410	0	0

Сума страхових резервів	415	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	0	0
Цільове фінансування	420	0	0
Усього за розділом II	430	593	836
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	280	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	841	986
Інші довгострокові зобов'язання	470	0	0
Усього за розділом III	480	1121	986
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	519	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	7	169
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів	540	358	110
- з бюджетом	550	100	238
- з позабюджетних платежів	560	17	19
- зі страхування	570	136	92
- з оплати праці	580	302	225
- з учасниками	590	0	0
- із внутрішніх розрахунків	600	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	2099	7056
Усього за розділом IV	620	3538	7909
V. Доходи майбутніх періодів	630	0	0
Баланс	640	15848	23482

Керівник
Головний бухгалтер

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ЗА 2017 РІК
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	44861	32784
Податок на додану вартість	015	7136	5321
Акцизний збір	020	(0)	(0)
	025	(0)	(0)
Інші вирахування з доходу	030	(0)	(0)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	37725	27463
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(29597)	(20991)
Валовий прибуток:			
- прибуток	050	8128	6472
- збиток	055	(0)	(0)
Інші операційні доходи	060	3945	607
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	061	0	0
Адміністративні витрати	070	(1959)	(1328)
Витрати на збут	080	(974)	(579)
Інші операційні витрати	090	(4555)	(1129)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	091	(0)	(0)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
- прибуток	100	4585	4043
- збиток	105	(0)	(0)
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	100	3
Інші доходи	130	31	0
Фінансові витрати	140	(16)	(55)
Втрати від участі в капіталі	150	(0)	(0)
Інші витрати	160	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
- прибуток	170	4700	3991
- збиток	175	(0)	(0)
У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	176	0	0
У т.ч. збиток від припиненої діяльності	177	(0)	(0)

та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності			
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(1528)	(1695)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
- прибуток	190	3172	2296
- збиток	195	(0)	(0)
Надзвичайні:			
- доходи	200	0	0
- витрати	205	(0)	(0)
Податки з надзвичайного прибутку	210	(0)	(0)
Частка меншості	215	0	0
Чистий:			
- прибуток	220	3172	2296
- збиток	225	(0)	(0)
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	22762	16619
Витрати на оплату праці	240	6143	4204
Відрахування на соціальні заходи	250	2281	1269
Амортизація	260	513	297
Інші операційні витрати	270	541	425
Разом	280	32240	22814

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	0	0
Чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	320	0	0
Скоригований чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	330	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	340	0	0

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Д.4

			Коди
			Дата 01.2018
Підприємство	ТОВ «Центр-Енергія»	за ЄДРПОУ	32204324
Територія		за КОАТУУ	3210300000
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	10
Орган державного управління		за СПОДУ	06024
Вид економічної діяльності	Ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів	за КВЕД	33.11
Одиниця виміру:	тис. грн.	Контрольна сума	
Адреса:	02090, м. Київ, Дніпровський р-н, вул. Бакинських Комісарів, буд. 16/4, кв. 43		

БАЛАНС ЗА 2018 РІК

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
- залишкова вартість	010	0	0
- первісна вартість	011	0	0
- накопичена амортизація	012	(0)	(0)
Незавершене будівництво	020	611	432
Основні засоби:			
- залишкова вартість	030	13931	14700
- первісна вартість	031	19267	22156
- знос	032	(5336)	(7456)
Довгострокові біологічні активи:			
- справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
- первісна вартість	036	0	0
- накопичена амортизація	037	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0	0
- інші фінансові інвестиції	045	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	057	(0)	(0)
Відстрочені податкові активи	060	0	0

Гудвіл	065	0	0
Інші необоротні активи	070	0	0
Гудвіл при консолідації	075	0	0
Усього за розділом I	080	14542	15132
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	301	210
Поточні біологічні активи	110	0	0
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	0	0
Товари	140	2165	2291
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
- чиста реалізаційна вартість	160	1372	2882
- первісна вартість	161	1372	2882
- резерв сумнівних боргів	162	(0)	(0)
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
- за бюджетом	170	190	200
- за виданими авансами	180	742	0
- з нарахованих доходів	190	0	0
- із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	83	693
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
- в національній валюті	230	1354	431
- у т.ч. в касі	231	0	0
- в іноземній валюті	240	0	0
Інші оборотні активи	250	20	31
Усього за розділом II	260	8938	8637
III. Витрати майбутніх періодів	270	2	2
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	0	0
Баланс	280	23482	23771

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	1486	1486
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	5338	5307
Резервний капітал	340	169	329
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	6758	6689
Неоплачений капітал	360	(0)	(0)
Вилучений капітал	370	(0)	(0)
Накопичена курсова різниця	375	0	0
Усього за розділом I	380	13751	13811
Частка меншості	385	0	0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів			

Забезпечення виплат персоналу	400	836	560
Інші забезпечення	410	0	0
Сума страхових резервів	415	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	0	0
Цільове фінансування	420	0	0
Усього за розділом II	430	836	560
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	986	1331
Інші довгострокові зобов'язання	470	0	0
Усього за розділом III	480	986	1331
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	169	236
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів	540	110	86
- з бюджетом	550	238	237
- з позабюджетних платежів	560	19	0
- зі страхування	570	92	94
- з оплати праці	580	225	286
- з учасниками	590	0	0
- із внутрішніх розрахунків	600	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	7056	7130
Усього за розділом IV	620	7909	8069
V. Доходи майбутніх періодів	630	0	0
Баланс	640	23482	23771

Керівник
Головний бухгалтер

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ЗА 2018 РІК
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	27887	44861
Податок на додану вартість	015	4470	7136
Акцизний збір	020	(0)	(0)
	025	(0)	(0)
Інші вирахування з доходу	030	(0)	(0)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	23417	37725
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(19446)	(29597)
Валовий прибуток:			
- прибуток	050	3971	8128
- збиток	055	(0)	(0)
Інші операційні доходи	060	6997	3945
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	061	0	0
Адміністративні витрати	070	(2332)	(1959)
Витрати на збут	080	(734)	(974)
Інші операційні витрати	090	(7502)	(4555)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	091	(0)	(0)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
- прибуток	100	400	4585
- збиток	105	(0)	(0)
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	0	100
Інші доходи	130	50	31
Фінансові витрати	140	(0)	(16)
Втрати від участі в капіталі	150	(0)	(0)
Інші витрати	160	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
- прибуток	170	450	4700
- збиток	175	(0)	(0)
У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	176	0	0

У т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	177	(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(359)	(1528)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
- прибуток	190	91	3172
- збиток	195	(0)	(0)
Надзвичайні:			
- доходи	200	0	0
- витрати	205	(0)	(0)
Податки з надзвичайного прибутку	210	(0)	(0)
Частка меншості	215	0	0
Чистий:			
- прибуток	220	91	3172
- збиток	225	(0)	(0)
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	17764	22762
Витрати на оплату праці	240	4906	6143
Відрахування на соціальні заходи	250	1415	2281
Амортизація	260	2166	513
Інші операційні витрати	270	3029	541
Разом	280	29280	32240

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	0	0
Чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	320	0	0
Скоригований чистий прибуток, (збиток) на одну просту акцію	330	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	340	0	0

Керівник
Головний бухгалтер

Рис. К.2.5. Система управління трудовими ресурсами ТОВ «Центр-Енергія»*

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [3, 13]

Додаток Л

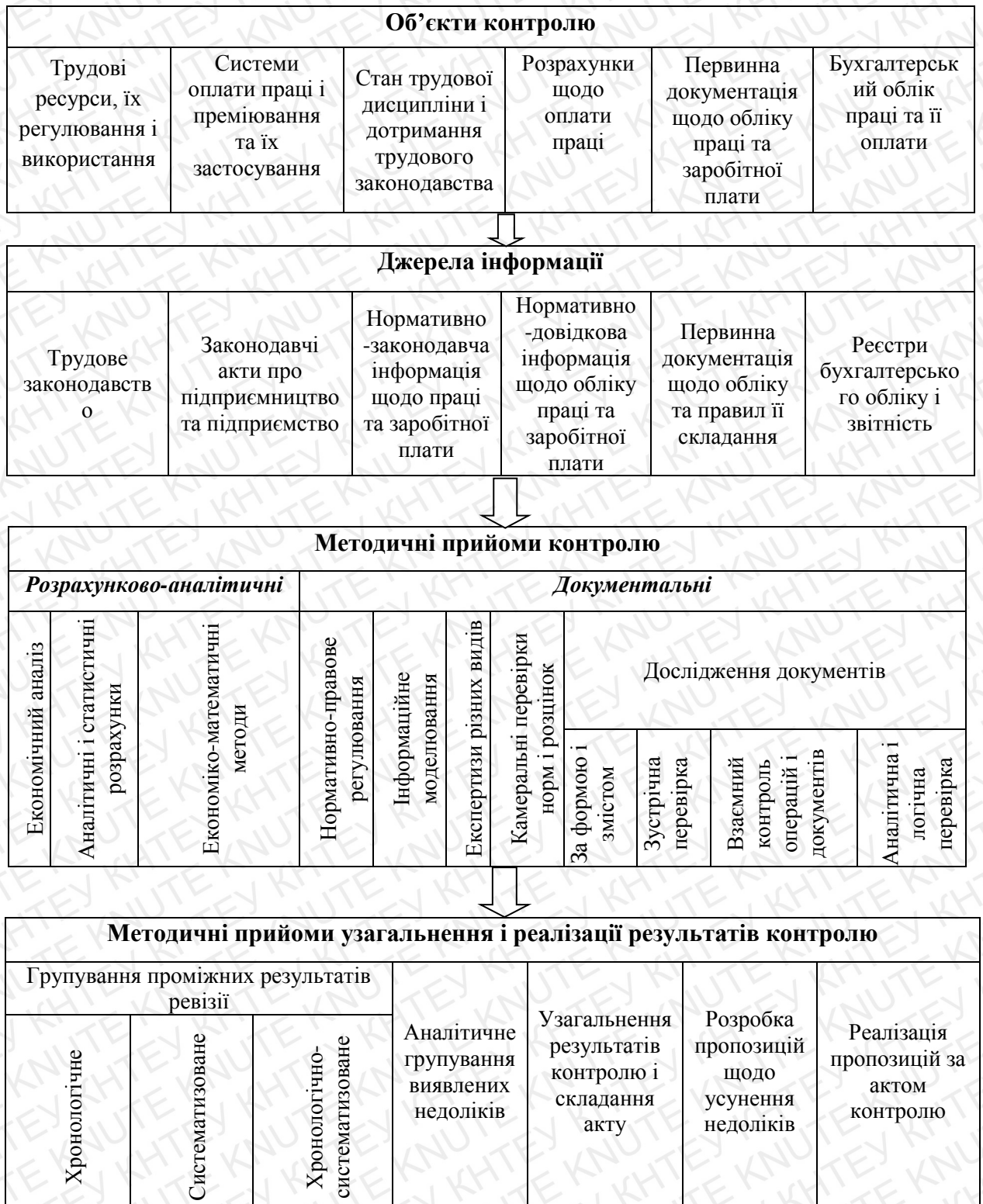

Рис. Л.3.6. Об'єкти, джерела та методичні прийоми контролю трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія» *

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [13, 35]

**Фактографічна інформація, що використовується під час контролю
трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія»***

№ пор.	Назва документа	Зміст інформації	Використання інформації в контрольному процесі
1.	Наказ (розпорядження) про прийняття на роботу	Порядок зарахування на роботу постійних, тимчасових, сезонних працівників	Контроль приймання працівників на роботу, дотримання трудового законодавства
2.	Особова картка	Професійна і соціальна характеристика працівника	Перевірка якісних показників працівників
3.	Наказ (розпорядження) про перевід на іншу роботу	Порядок переміщення робітників у межах підприємства	Перевірка дотримання трудового законодавства
4.	Наказ про надання відпустки	Облік використання відпусток працівниками	Перевірка дотримання трудового законодавства
5.	Наказ (розпорядження) про припинення трудового договору	Порядок припинення трудових відносин із працівниками	Перевірка дотримання трудового законодавства
6.	Табель обліку використання робочого часу і розрахунків заробітної плати	Щоденний облік використання робочого часу	Контроль використання робочого часу
7.	Розрахунково-платіжна відомість	Порядок нарахування і видачі заробітної плати працівникам	Контроль оплати праці
8.	Особові рахунки працівників	Облік заробітної плати працівника за весь період роботи на даному підприємстві	Контроль обліку праці й її оплати
9.	Наряди на виконання робіт і їх оплату	Облік виконання робіт і їх оплата	Контроль виконання робіт і їх оплата
10.	Відомості аналітичного і синтетичного обліку за рахунками 66 «Розрахунки з оплати праці»	Облік заробітної плати і розрахунків з робітниками і службовцями	Контроль використання заробітної плати і розрахунків із робітниками і службовцями

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [36, 44]

Додаток Н

Рис.Н.3.7. Послідовність контролю трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія»*
 *[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [36, 44]

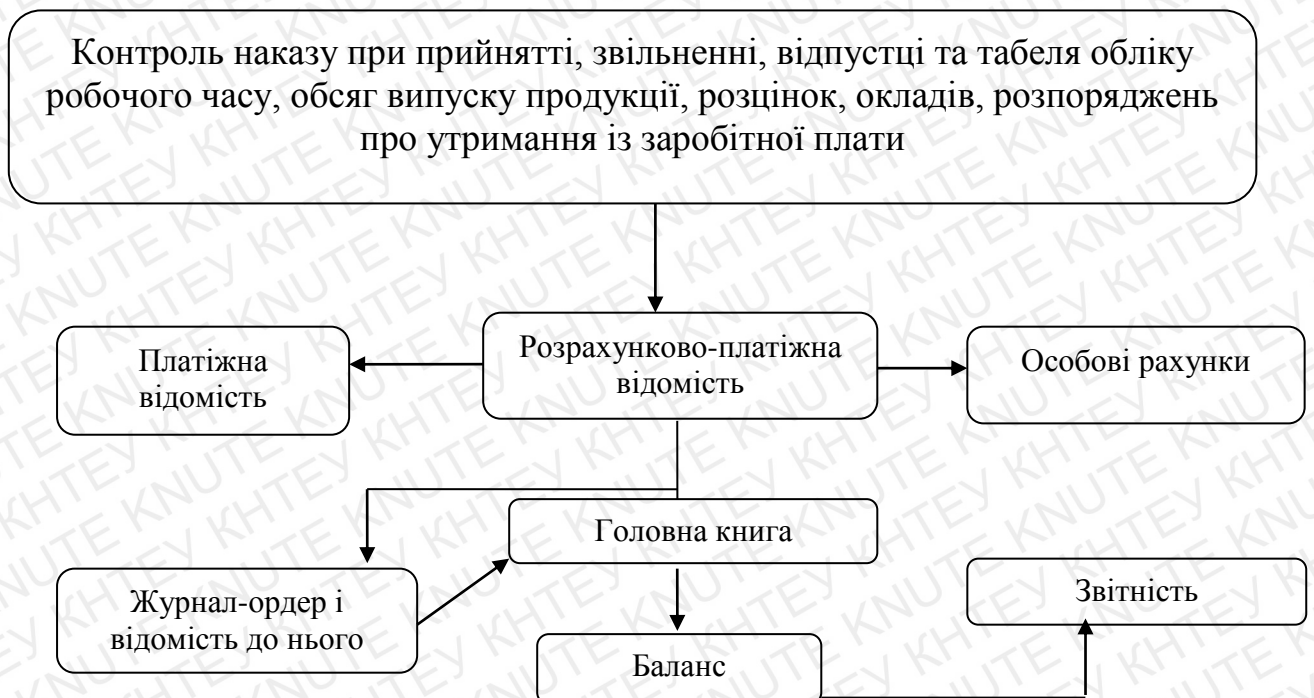

Рис.Н.3.8. Процес контролю трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія»*
 *[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [36, 44]

Додаток П

Рис. П.3.9. Послідовність контролю трудових ресурсів
ТОВ «Центр-Енергія»*

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [36, 44]

Додаток Р

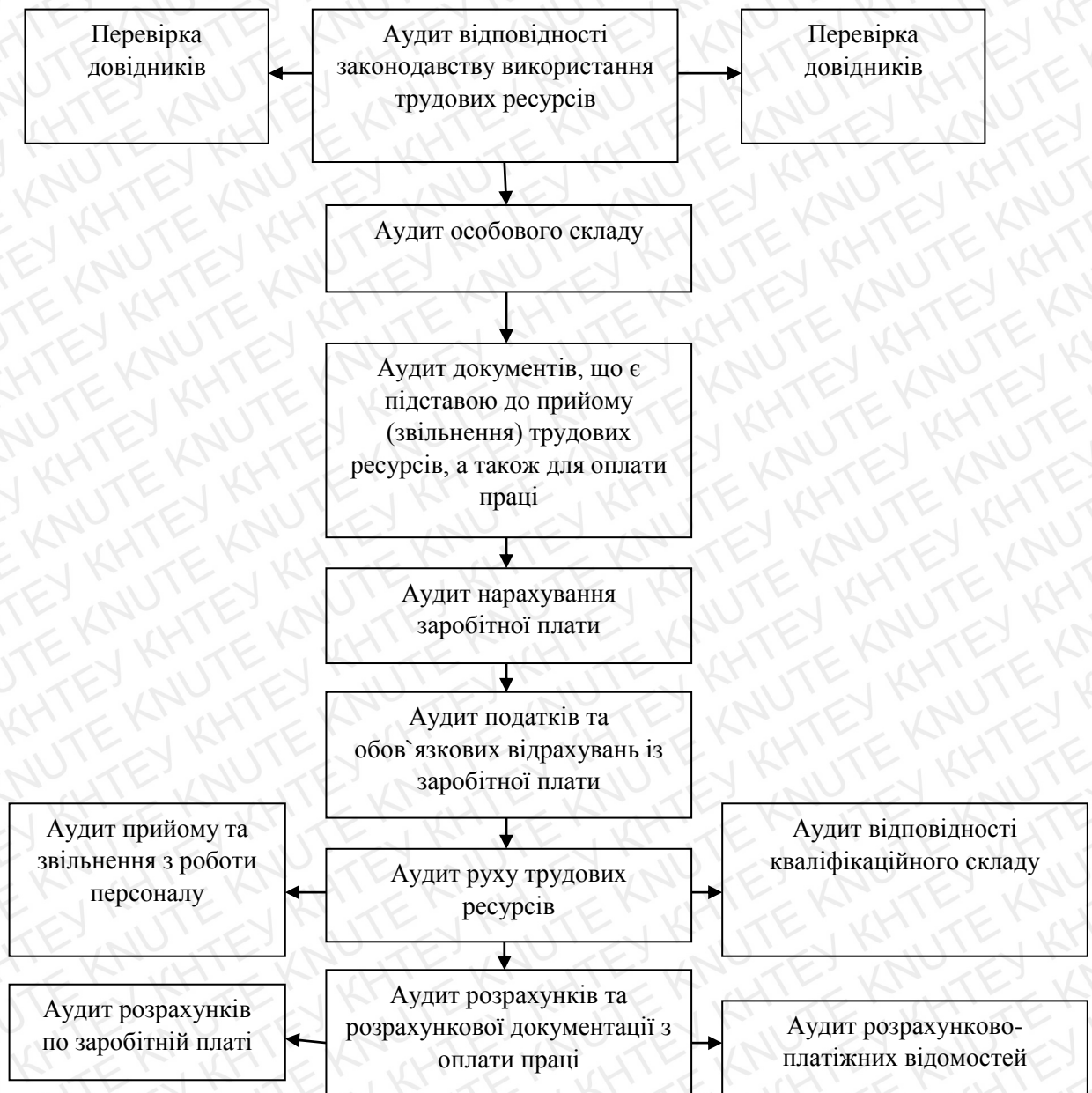

Рис. Р.3.10. Структура автоматизованого внутрішнього аудиту використання трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія»*

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [31, 79]

Додаток С

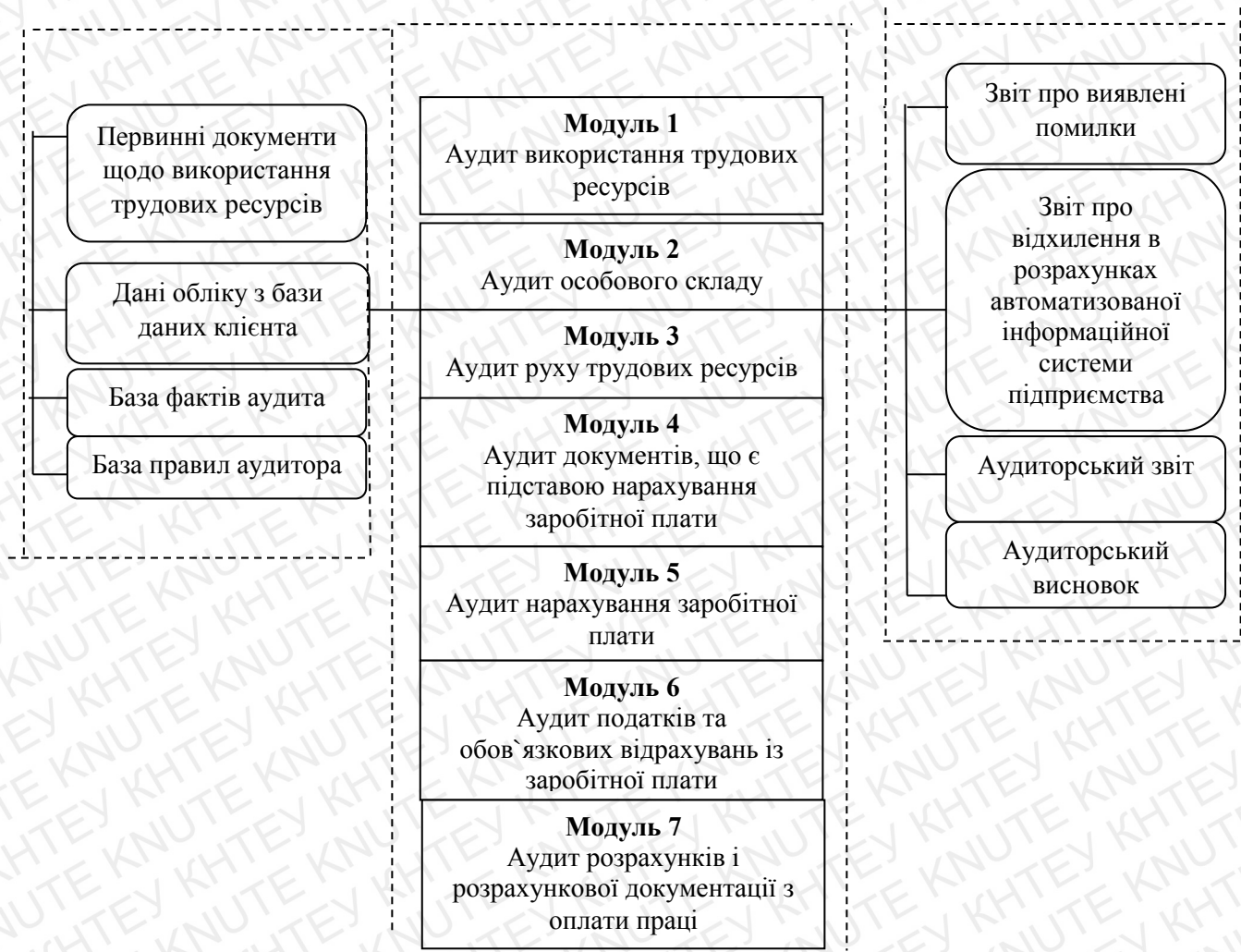

Рис.С.3.11. Узагальнена схема інформаційного забезпечення модулю автоматизованого аудиту використання трудових ресурсів

ТОВ «Центр-Енергія»*

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [26, 31, 79]

Додаток Т

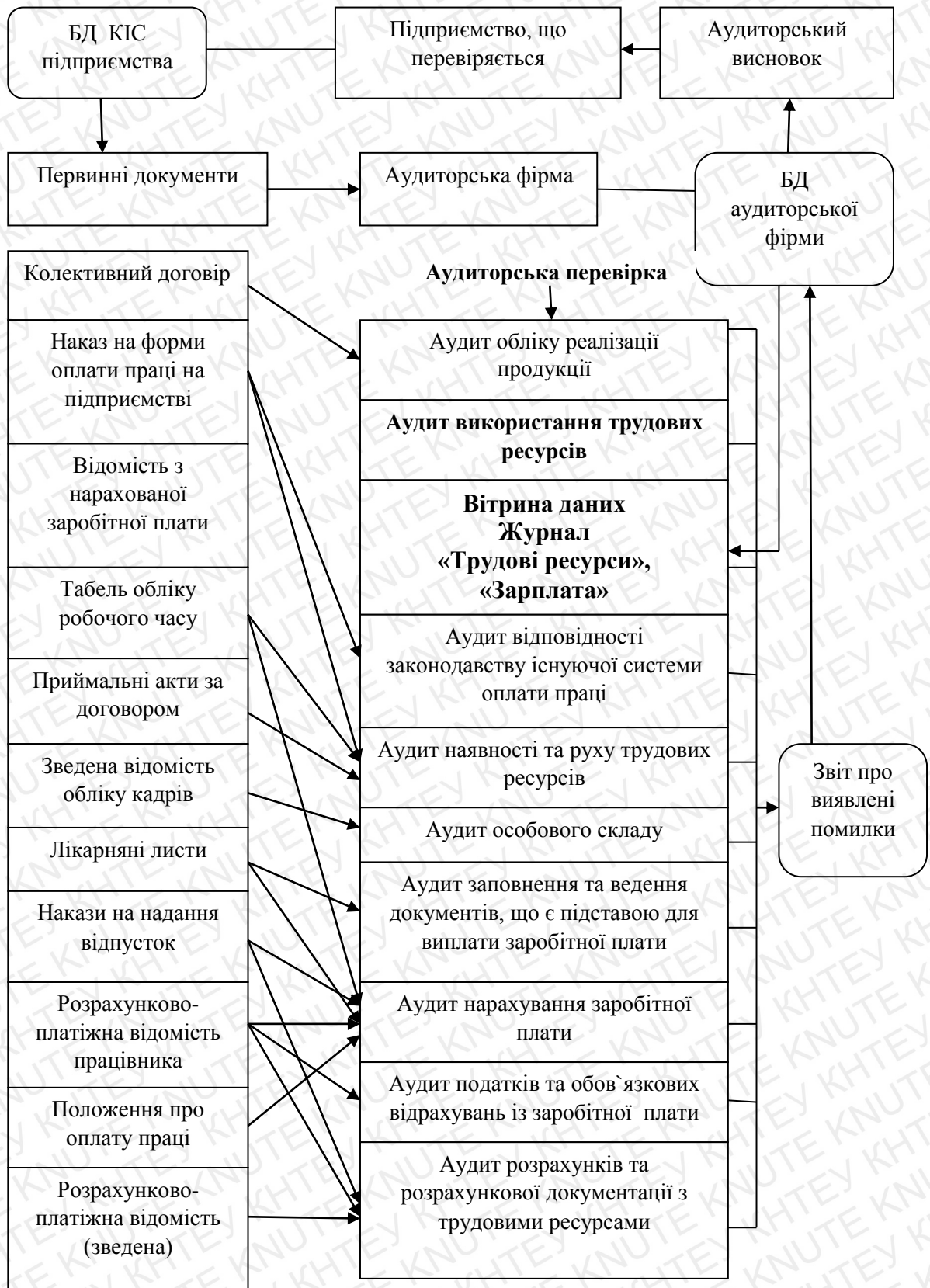

Рис. Т.3.12. Схема інформаційних потоків аудиту використання трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія»*

де, БД – база даних; КІС – корпоративна інформаційна система

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [5, 26, 79]

Додаток Г
Таблиця Г.1.1

Характеристика нормативно-правової бази з контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання

Документ	Затверджено	Зміст документа	Використання інформації у контрольному процесі
1	2	3	4
Конституція України	Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР <i>Редакція від 21.02.2019</i>	Проголошено право кожного на працю, на відпочинок, на соціальний захист, на безпечні і здорові умови праці і на заробітну плату не нижче встановленого мінімуму.	Досліджується дотримання фундаментальних прав та свобод кожного на працю, на відпочинок, на соціальний захист, на безпечні і здорові умови праці і на заробітну плату не нижче встановленого мінімуму.
Кодекс законів про працю	Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII <i>Редакція від 21.06.2019</i>	Визначаються права робітників розпоряджатися своїми здібностями до продуктивної і творчої праці, організацію оплати праці: мінімальну зарплату, тарифну систему оплати праці, оплату роботи у святкові і неробочі дні, у нічний час та ін.	Досліджується дотриманням законодавства про трудові відносини.
Кодекс України про адміністративні правопорушення	Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X <i>Редакція від 27.06.2019</i>	Встановлюються адміністративні штрафи та відповідальність при порушенні вимог законодавства про працю	Встановлення відповідальних осіб за порушення адміністративного законодавства, законодавства
Кримінальний кодекс	Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III <i>Редакція від 27.06.2019</i>	Встановлюються кримінальна відповідальність при порушенні вимог законодавства про працю	Встановлення відповідальних осіб за порушення законодавства з праці та її оплати
Господарський кодекс України	Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV <i>Редакція від 07.02.2019</i>	Встановлюється відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності, яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності	Досліджується дотримання законодавства про господарські відносини
Закону України «Про оплату праці»	Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР <i>Редакція від 01.01.2017</i>	Визначаються економічні, правові та організаційні принципи оплати праці працівників, які знаходяться у трудових відносинах, на підставі трудового договору.	Визначення порушень закону про оплату праці, порушення прав працівників на оплату праці, встановлення відповідальних осіб за порушення прав

Продовження табл. Г.1.1

1	2	3	4
Закон України «Про відпустки»	Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР <i>Редакція від 21.06.2019</i>	Встановлюються державні гарантії права на відпустки, визначає умови, тривалість і прядок надання їх працівникам.	Дослідження питань порушення законодавства про відпустки,
Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»	Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV <i>Редакція від 11.10.2018</i>	Визначає правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування, гарантії працюючих громадян щодо соціального захисту у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, охорони життя та здоров'я.	При дослідженні компенсації при виробничих травмах та встановленні відповідальних осіб за заподіяні збитки та їх розмір
Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»	Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI <i>Редакція від 01.01.2019</i>	Визначає правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку.	При дослідженні інформаційного забезпечення контролю трудових ресурсів суб'єкта господарювання
Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням	Довідка від 26.09.2001 № 1266 <i>Редакція від 04.07.2015</i>	Визначаються правила обчислення середньої заробітної плати для розрахунку всіх страхових виплат, а також оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів підприємства	Дотримання методики нарахування середньої заробітної плати працівникам при обчисленні належних виплат

Продовження табл. Г.1.1

1	2	3	4
Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон	Наказ, Інструкція від 13.03.1998 № 59	Визначається порядок відрядження в межах України і за кордон працівників підприємств усіх форм власності	Дослідження питань дотримання трудового законодавства з питань відшкодування витрат на відрядження в межах України та закордон
Про затвердження Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників	Наказ, Інструкція від 29.07.1993 № 58 <i>Редакція від 27.07.2018</i>	Регулюється облік трудових книжок на підприємствах та правила записів у них всіх форм власності	Встановлюється дотримання нормативних актів при обчисленні стажу роботи працівників та інших ситуацій, що виникли у правовідносинах
Закон України «Про зайнятість населення»	Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI <i>Редакція від 31.08.2018</i>	Визначаються правові, економічні та організаційні основи зайнятості населення України і його захисту від безробіття, а також соціальні гарантії з боку держави в реалізації громадянами права на працю	Розглядається забезпечення різних можливостей усім громадянам, незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової та національної належності, сприяння забезпеченню ефективної зайнятості, запобіганню безробіттю, створенню нових робочих місць та умов для розвитку підприємства.
Закон України «Про охорону праці»	Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII <i>Редакція від 20.01.2018</i>	Визначаються основні положення щодо реалізації конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності, на належні, безпечні і здорові умови праці.	При розгляді прав на охорону праці, життя і здоров'я працівників, повної відповідальності.
Закон України «Про колективні договори і угоди»	Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII <i>Редакція від 01.01.2015</i>	Визначає правові засади розробки, укладення та виконання колективних договорів і угод з метою сприяння регулюванню трудових відносин та соціально-економічних інтересів працівників і власників.	При розгляді укладених договорів на основі чинного законодавства, прийнятих сторонами зобов'язань з метою регулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин і узгодження інтересів трудящих, власників або уповноважених ними органів.

Закінчення табл. Г.1.1

1	2	3	4
Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій	Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.1993 № 245 <i>Редакція від 11.03.2015</i>	Визначається порядок надання робітникам, спеціалістам і службовцям державних підприємств, установ і організацій ,які мають право працювати за сумісництвом	При розгляді обмеження щодо заборони працювати за сумісництвом працівників державних підприємств, установ та організацій.
Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами	Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 20.04.2006 № 550 <i>Редакція від 17.12.2016</i>	Визначає процедуру проведення інспектування в міністерствах та інших органах виконавчої влади, державних фондах, бюджетних установах і у суб'єктах господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах і в організаціях, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів та державних фондів або використовують державне чи комунальне майно, а підставі рішення суду - в інших суб'єктах господарювання.	Дослідження інспектування полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності об'єкта контролю.
Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні»	Закон України від 26.01.1993 № 2939-ХІІ <i>Редакція від 27.01.2018</i>	Визначає правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні.	При розгляді організації та методики зовнішнього контролю використання трудових ресурсів.
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Закон України від 16.07.1999 № 996-ХІV <i>Редакція від 16.11.2018</i>	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.	При організації бухгалтерського обліку на підприємствах, установах та організаціях всіх форм власності.
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Інструкція від 30.11.1999 № 291	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб	Дотримання вимог при здійсненні господарських операцій та відображення їх в обліку.

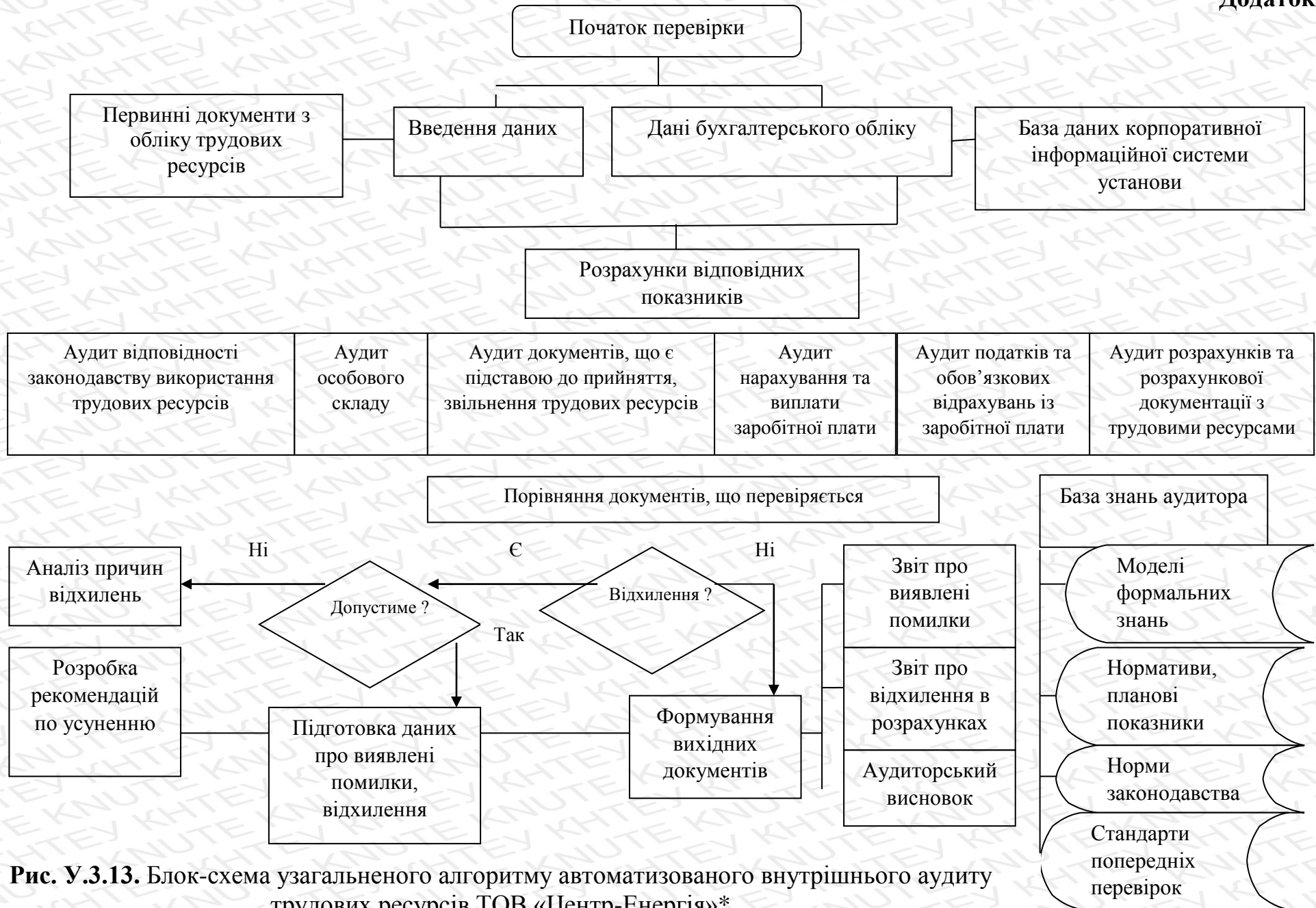

Рис. У.3.13. Блок-схема узагальненого алгоритму автоматизованого внутрішнього аудиту трудових ресурсів ТОВ «Центр-Енергія»*

*[розроблено автором для досліджуваного підприємства на основі [26, 79]

Додаток Ж

Таблиця Ж.2.2

Аналіз динаміки активів ТОВ «Центр-Енергія» за 2014-2018 рр.

тис. грн

Актив	2014	2015	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +/-				Відносне відхилення, %			
						2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017	2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I. Необоротні активи													
Незавершене будівництво	361	235	753	611	432	-126	518	-142	-179	-34,9	220,4	-18,9	-29,3
Основні засоби, Залишкова вартість	7681	7985	9843	13931	14700	304	1858	4088	769	4,0	23,3	41,5	5,5
Усього за розділом I	8042	8220	10596	14542	15132	178	2376	3946	590	2,2	28,9	37,2	4,1
II. Оборотні активи													
Запаси:													
виробничі запаси	651	856	173	301	210	205	-683	128	-91	31,5	-79,8	73,9	-30,2
готова продукція													
товари	1195	1203	2955	4876	4190	8	1752	1921	-686	0,7	145,6	65,0	-14,1
Векселі одержані													
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	245	321	548	1372	2882	76	227	824	1510	31,0	70,7	150,4	110,1

Продовження табл. Ж.2.2

1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Дебіторська заборгованість за розрахунками:													
з бюджетом	78	32	51	190	200	-46	19	139	10	-59,0	59,4	272,6	5,3
за виданими авансами	856	1021	562	742	-	165	-459	180		19,3	-45,0	32,0	-100,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	146	136	155	83	693	-10	19	-72	610	-6,8	14,0	-46,5	734,9
Грошові кошти та їх еквіваленти:													
в національній валюті	685	836	737	1354	431	151	-99	617	-923	22,0	-11,8	83,7	-68,2
Інші оборотні активи	64	23	61	20	31	-41	38	-41	11	-64,1	165,2	-67,2	55,0
Усього за розділом II	3920	4428	5242	8938	8637	508	814	3696	-301	13,0	18,4	70,5	-34,0
III Витрати майбутніх періодів		6	10	2	2	6	4	-8	-	-	66,7	-80,0	-
БАЛАНС	11962	12654	15848	23482	23771	692	3194	7634	289	5,8	25,2	48,2	1,2

Додаток 3
Таблиця 3.2.3

Аналіз динаміки джерел формування майна ТОВ «Центр-Енергія» за 2014-2018 рр.

тис. грн

Пасив	2014	2015	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +/-				Відносне відхилення, %			
						2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017	2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I. Власний капітал													
Статутний капітал	1486,00	1486,00	1486,00	1486,00	1486,00	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший додатковий капітал	3981,00	4261,00	5358,00	5338,00	5307,00	280,00	1097,00	-20,00	-31,00	7,03	25,75	-0,37	-0,58
Резервний капітал	0,00	32,00	55,00	169,00	329,00	32,00	23,00	114,00	160,00	-	71,88	207,27	94,67
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2009,00	2245,00	3697,00	6758,00	6689,00	236,00	1452,00	3061,00	-69,00	11,75	64,68	82,80	-1,02
Усього за розділом I	7476,00	8024,00	10596,00	13751,00	13811,00	548,00	2572,00	3155,00	60,00	7,33	32,05	29,78	0,44
II. Забезпечення наступних витрат і платежів													
Забезпечення виплат персоналу	372,00	452,00	593,00	836,00	560,00	80,00	141,00	243,00	-276,00	21,51	31,19	40,98	-33,01
Усього за розділом II	372,00	452,00	593,00	836,00	560,00	80,00	141,00	243,00	-276,00	21,51	31,19	40,98	-33,01
III. Довгострокові зобов'язання													
Довгострокові кредити банків	365,00	224,00	280,00			-141,00	56,00	-280,00	0,00	-38,63	25,00	-100,00	-

Продовження табл. 3.2.3

1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Довгострокові фінансові зобов'язання													
Відстрочені податкові зобов'язання	512,00	732,00	841,00	986,00	1331,00	220,00	109,00	145,00	345,00	42,97	14,89	17,24	34,99
Інші довгострокові зобов'язання													
Усього за розділом III	877,00	956,00	1121,00	986,00	1331,00	79,00	165,00	-135,00	345,00	9,01	17,26	-12,04	34,99
IV. Поточні зобов'язання													
Короткострокові кредити банків	321,00	412,00	519,00			91,00	107,00	-519,00	0,00	28,35	25,97	-100,00	-
Векселі видані													
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	48,00	26,00	7,00	169,00	236,00	-22,00	-19,00	162,00	67,00	-45,83	-73,08	2314,29	39,64
з одержаних авансів	564,00	456,00	358,00	110,00	86,00	-108,00	-98,00	-248,00	-24,00	-19,15	-21,49	-69,27	-21,82
з бюджетом	205,00	254,00	100,00	238,00	237,00	49,00	-154,00	138,00	-1,00	23,90	-60,63	138,00	-0,42
з позабюджетних платежів	15,00	14,00	17,00	19,00		-1,00	3,00	2,00	-19,00	-6,67	21,43	11,76	-100,00
зі страхування	105,00	112,00	136,00	92,00	94,00	7,00	24,00	-44,00	2,00	6,67	21,43	-32,35	2,17
з оплати праці	226,00	245,00	302,00	225,00	286,00	19,00	57,00	-77,00	61,00	8,41	23,27	-25,50	27,11
Інші поточні зобов'язання	1753,00	1703,00	2099,00	7056,00	7130,00	-50,00	396,00	4957,00	74,00	-2,85	23,25	236,16	1,05
Усього за розділом IV	3237,00	3222,00	3538,00	7909,00	8069,00	-15,00	316,00	4371,00	160,00	-0,46	9,81	123,54	2,02
БАЛАНС	11962,00	12654,00	15848,00	23482,00	23771,00	692,00	3194,00	7634,00	289,00	5,78	25,24	48,17	1,23

Додаток II

Таблиця II.2.4

Алгоритм розрахунку показників фінансового стану

ТОВ «Центр-Енергія» за 2018 р.

Показник	Алгоритм розрахунку	Умовні позначення	Величина показника
Коефіцієнт автономії	$K_{авт} = \frac{K}{ВБ}$	К – власний капітал	0,019755
Коефіцієнт мультиплікації власного капіталу	$K_{мульти} = \frac{ВБ}{K}$	ВБ – валюта балансу	50,62069
Коефіцієнт фінансової стійкості	$K_{фс} = \frac{K}{З}$	З – зобов'язання	0,020153
Коефіцієнт фінансового лівереджу	$K_{фл} = \frac{ДЗ}{K}$	ДЗ – довгострокові зобов'язання	37,22884
Коефіцієнт загальної заборгованості	$K_{зз} = \frac{З}{ВБ}$		0,980245
Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу	$K_{дз} = \frac{ДЗ}{(K + ДЗ)}$		0,973842
Коефіцієнт маневрування	$K_{ман} = \frac{ВОК}{K}$	ВОК – власний оборотний капітал	4,117555
Коефіцієнт частки власного капіталу в оборотних активах	$K_{вок} = \frac{ВОК}{ОА}$	ОА – оборотні активи	0,249407
Коефіцієнт структури позикового капіталу	$K_{спк} = \frac{ДЗ}{З}$		0,750268
Коефіцієнт співвідношення позикового і власного капіталу	$K_{спвк} = \frac{З}{K}$		49,62069
Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	$K_{сдв} = \frac{ДЗ}{НА}$	НА – необоротні активи	1,091394
Коефіцієнт участі акціонерів	$K_{у.а.} = \frac{СК}{K}$	СК – статутний капітал	0,619122
Коефіцієнт фінансового ризику	$K_{фр} = \frac{ПЗ}{K}$	ПЗ – поточні зобов'язання	12,39185